

ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΟ 10

κειμενο αμερικανου συντροφου

**ΗΠΑ: Η ΕΞΕΓΕΡΣΗ
ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ**

"ΔΙΕΘΝΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ" CAHIERS D'ETUDES ANTIAUTORITAIRES

ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΟ Νο 10
Cahiers d' études antiautoritaires

ΗΠΑ: Η ΕΞΕΓΕΡΣΗ
ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ

John Zerzan

ΔΙΕΘΝΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Τό κείμενο τοῦ John Zerzan: «The Revolt Against Work» («*Ἡ ἐξέγερση ἐνάντια στήν Ἔργασία*») δημοσιεύθηκε γιά πρώτη φορά στό ἀμερικάνικο ριζοσπαστικό περιοδικό «Telos» τό φθινόπωρο τοῦ 1974. Ἀργότερα ξανατυπώθηκε ἀπό τίς ἐκδόσεις «Black and Red». Μιά τρίτη ἔκδοση στήν «Solidarity» Pamphlet No 47 πού περιέχει καί τό κείμενο «*Συμπλήρωμα πάνω στό ἴδιο θέμα*». Τά παραπάνω κείμενα ἐκδόθηκαν ἀπό τήν «*Διεθνή Βιβλιοθήκη*» στή σειρά τῶν τετραδίων «ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΟ – Cahiers d' études antiautoritaires» τόν Δεκέμβριο τοῦ 1981. Ἐκδότης – ὑπεύθυνος: Χρήστος Κωνσταντινίδης, Ἴπποδάμου, 7, Παγκράτι.

Φωτοστοιχειοθεσία: ΦΩΤΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΕ, Κεραμεικοῦ 23, τηλ. 52.45.846.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ τοῦ «*Πεζοδρομίου*» καί τῶν βιβλίων τῆς «*Διεθνοῦς Βιβλιοθήκης*»: βιβλιοπωλεῖο «ΜΑΥΡΟ ΡΟΔΟ», Δελφῶν 2 (καί Διδότου γωνία), Τ.Τ. 144, τηλ. 3608-635, Ἀθήνα.

Η.Π.Α.: Η ΕΞΕΓΕΡΣΗ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ

Οί σοβαροί σχολιαστές πού καταπιάστηκαν μέ τίς εργατικές ἐξεγέρσεις τῆς περιόδου τῆς μεγάλης οἰκονομικῆς ὕφεσης, φαίνεται νά συμφωνοῦν στήν ἐκτίμηση ὅτι ἡ αἰτία τῶν κάθε εἶδους ταραχῶν, συμπεριλαμβανομένων καί τῶν καταλήψεων τοῦ 1936-37, ἦταν, πρὶν ἅπ' ὅλα, ἡ ἐπιτάχυνση τῶν ρυθμῶν παραγωγῆς¹. Οἱ ἐργάτες τῆς παραγωγῆς ἔδειξαν γρήγορα τή δυσαρέσκειά τους γιά τό καινούργιο τους συνδικάτο, τό C.I.O.*: αὐτό δέν ἔκανε καμμιά προσπάθεια νά ἐναντιωθεῖ στό δικαίωμα τῶν διευθυντῶν νά ἐφαρμόζουν νέες μεθόδους παραγωγῆς καί νά μεταβάλλουν τίς συνθήκες ἐργασίας ὅταν τό κρίνουν καλό. Τό 1945, μιά ἔρευνα μέ τίτλο: «Trends in Collective Bargainings» (*Τάσεις στίς συλλογικές συμβάσεις ἐργασίας*), παρατηροῦσε ὅτι γύρω στό 1940, ὁ διάχυτος κνισμός πού χαρακτήριζε τή συμπεριφορά τῶν ἀμερικάνων μισθωτῶν πρὸς τ' ἀφεντικά τους, ἐπεκτάθηκε καί στή συμπεριφορά τους πρὸς τοὺς συνδικαλιστές ἡγέτες². Ἀργότερα, στή δεκαετία τοῦ '40, ὁ C. Wright Mills, στό βιβλίο του «The new men of power: America's labor leaders» (*Οἱ νέοι ἄνδρες τῆς ἐξουσίας: Οἱ Ἀμερικάνοι συνδικαλιστές ἡγέτες*), περιέγραφε τό ρόλο τῶν συνδικάτων ὡς ἔξῃς: «Ἡ ἐνσωμάτωση τῶν συνδικάτων μέσα στό ἐργοστάσιο ἔχει σά συνέπεια νά ἐπιφορτίζεται τό συνδικάτο μέ ἓνα μεγάλο μέρος τῆς ἐργασίας τοῦ γραφείου προσωπικοῦ τῶν

1. Herbert Harris, *American Labor (Ἡ ἐργασία στήν Ἀμερική)* (New Haven: Yale University Press, 1939), σελ. 272; Sidney Fine, *Sitdown* (Ann Arbor: University of Michigan Press, 1969), σελ. 55; Mary Vorse, *Labor's New Millions (Τά ἑκατομμύρια τῶν νέων ἐργαζομένων)* (New York: Modern Age Books 1939), σελ. 59; Charles Walker, «Work Methods, Working Conditions and Morale, (*Μέθοδοι, συνθήκες ἐργασίας καί τό ἠθικό τῶν ἐργαζομένων*)» in A. Kornhauser, et al. eds., *Industrial Conflicts (Συγκρούσεις στή βιομηχανία)* (New York: McGraw-Hill, 1954), σελ. 345.

2. S.T. Williamson καί Herbert Harris, *Trends in Collective Bargaining (Τάσεις στίς συλλογικές συμβάσεις ἐργασίας)* (New York: The Twentieth Century Fund, 1945), σελ. 210.

* Αὐτό τό συνδικάτο, πού περιλαμβάνει πολύ περισσότερα ἐπαγγέλματα (ἐκτός ἅπ' τοὺς οδηγούς), εἶχε πολλές προστριβές μέ τά ἄλλα συνδικάτα καί τελικά ἐκδιώχθηκε ἅπ' τή συνομοσπονδία AFL-CIO τό 1957. Ὁ τότε πρόεδρος του James Hoffa, πού ἐξαφανίστηκε κάτω ἀπό μυστηριώδες συνθήκες, θεωροῦνταν πραγματικός γκάγκστερ. «Ἀποτελεσματικός στίς διαπραγματεύσεις γιά τοὺς μισθοὺς», ἐπανεκλεγόταν συστηματικά στήν ἡγεσία τοῦ συνδικάτου. Ἡ ἐνέργεια πού περιγράφεται ἐδῶ εἶναι λοιπόν μιά σημαντική ἐξέλιξη.

ἐπιχειρήσεων, καί νά γίνεται ἔτσι ὁ κύριος ἐπιτηρητής τῆς πειθαρχίας τῆς δάσης»³.

Στά μέσα τῆς δεκαετίας τοῦ '50, ὁ Daniel Bell κατάλαβε πῶς τό γεγονός ὅτι οἱ ἐργάτες συνδικαλίζονταν, δέν τούς ἀπέφερε ἕναν ἔλεγχο πάνω στήν ἴδια τους τή ζωή σάν ἐργαζόμενων. Ἐντυπωσιασμένος ἀπ' τή μεγάλη αὐθόρμητη ἀπεργία στό προάστιο τοῦ Νητρούιτ River Rouge, πού ξέσπασε τόν Ἰούλη τοῦ 1949 λόγω τῆς ἐπιτάχυνσης τοῦ ρυθμοῦ παραγωγῆς στίς ἀλυσίδες τῆς Ford, ὁ Bell σημείωνε ὅτι «μερικές φορές οἱ καταναγκασμοί πού ἐπιβάλλονται στήν ἐργασία ὀδηγοῦν σέ μιὰ ἐκρηξη τόσο ξαφνική, ὅσο κι ἡ ἐκρηξη ἑνός geyser»⁴. Στό ἔργο του «Work and its discontents» (*Ἡ ἐργασία καί οἱ δυσανασχετίσεις ἐξ αὐτῆς*), τό 1956, ἀπόδειχνε ὅτι «ἡ ἐξέγερση ἐναντία στήν ἐργασία ἦταν πολύ διάχυτη κι ἔπαιρνε διάφορες μορφές»⁵. Παρόμοια ἦταν κι ἡ μελέτη τῶν Walker καί Guest, πού ἔγινε στό Harvard τό 1953, μέ τίτλο: «The Man on the Assembly Line» (*Ὁ ἄνθρωπος στήν ἀλυσίδα συναρμολόγησης*), καί πού μαρτυροῦσε τή δυσανεξία καί τήν ἀντίσταση τῶν ἐργατῶν τῆς ἀλυσίδας. Ἐπίσης τό βιβλίο «The myth of the happy worker» (*Ὁ μύθος τοῦ εὐτυχισμένου ἐργάτη*) τοῦ Harvey Swados (*The Nation* - Αὐγουστος 1957), ὁ ὁποῖος μάλιστα εἶχε μιὰ μακρόχρονη ἐμπειρία σάν ἐργάτης.

Ἐργαζόμενοι καί συνδικάτα συνέχιζαν νά ναι ἀντιμέτωποι πάνω στό ζήτημα τῶν συνθηκῶν ἐργασίας. Γιά παράδειγμα, στή διάρκεια αὐτῆς, τῆς περιόδου, στήν αὐτοκινητοβιομηχανία, οἱ συμφωνίες πού ὑπογράφηκαν ἀνάμεσα στό U.A.W. (*United Auto Workers, συνδικάτο τῶν ἐργατῶν αὐτοκινητοβιομηχανίας*) καί στήν General Motors, δέν συντέλεσαν καθόλου, οὔτε στή μείωση τῶν ρυθμῶν παραγωγῆς, οὔτε στήν ἱκανοποίηση τῶν αἰτημάτων τῶν ἐργαζόμενων στό ἐπίπεδο τοῦ ἐργαστήριου. Μόλις ὁ Walter Reuther (*πρόεδρος τοῦ U.A.W.*) ἀνακοίνωσε δημόσια τούς ὅρους τῆς συμφωνίας πού ὑπόγραψε, περισσότεροι ἀπ' τό 70% τῶν ἐργατῶν τῆς General Motors κατέβηκαν σ' ἀπεργία. Ἐνα ἀκόμα μεγαλύτερο ποσοστό ἐργατῶν ἔκανε μιὰ ἄγρια ἀπεργία μετά τήν ὑπογραφή τῶν συμφωνιῶν τοῦ 1958, ἐπειδή τό συνδικάτο ἀρνήθηκε, γιά μιὰ ἀκόμα φορά, νά κάνει ὅ,τιδήποτε σχετικά μέ τό ζήτημα τῶν συνθηκῶν ἐργασίας. Γιά τόν ἴδιο λόγο, οἱ ἐργαζόμενοι στήν αὐτοκινητοβιομηχανία ξανακατέβηκαν σ' ἀπεργία τό 1961, διακόπτοντας ἔτσι τή λειτουργία ὅλων τῶν ἐργοστασίων τῆς General Motors καί μεγάλου ἀριθμοῦ ἐργοστασίων τῆς Ford⁶.

Τά βιβλία: «The state of the Unions» (*Τό κράτος τῶν συνδικάτων*) τοῦ

3. C. Wright Mills, *The New Men of Power: America's Labor Leaders (Οἱ νέοι ἄνδρες τῆς ἐξουσίας: Οἱ Ἀμερικάνοι συνδικαλιστές-ἡγέτες)* (New York: Harcourt, Brace, 1948), σελ. 242.

4. Daniel Bell, «Work and Its Discontents, (*Ἡ ἐργασία καί οἱ δυσανασχετίσεις ἐξ αὐτῆς*) *The End of Ideology* (New York The Free Press, 1960), σελ. 240.

5. Στό ἴδιο, σελ. 238.

6. Stanley Weir, *USA — The Labor Revolt (H.Π.Α. — Ἡ ἐργατική ἐξέγερση)* (Boston: New England Free Press, 1969), σελ. 3.

Paul Jacobs, «The disenchanting Unionist» (ὁ ἀπογοητευμένος συνδικαλιστής) τοῦ Paul Saltan, καί «The triumphs and failures of Unionism in the United States» (θρίαμβοι κι ἀποτυχίες τοῦ συνδικαλισμοῦ στίς Η.Π.Α.) τοῦ B.J. Wildick, εἶναι μερικά ἀπ’ αὐτά πού γράφτηκαν στίς ἀρχές τῆς δεκαετίας τοῦ ’60 ἀπό ἀνθρώπους πού συμπαθοῦσαν τά συνδικάτα, καί πού ἦταν οἱ ἴδιοι στήν πλειοψηφία τους ἐνεργητικοί μαχητές, ἀλλά πού ἀπογοητεύθηκαν μόλις ἀνακάλυψαν ἐν μέρει τό ρόλο πού ἔπαιζαν τά συνδικάτα. Ἐνας μαῦρος ἐργάτης, ὁ James Boggs, ἐκθέτει μέ σαφήνεια αὐτή τή διαδικασία μέ μιά φράση: «Ἄν κοιτάξουμε πίσω μας, λέει, θά δοῦμε ὅτι δίπλα στήν πάλη γιά τόν ἔλεγχο τῆς παραγωγῆς, ἔγινε καί μιά ἄλλη, γιά τόν ἔλεγχο τοῦ συνδικάτου. Καί ἡ ὑποχώρηση ἔγινε ταυτόχρονα καί στά δύο αὐτά μέτωπα». ⁷ Ἀλλά αὐτό πού δυσανεστοῦσε τόν Boggs, δέν δυσανεστοῦσε ἰδιαίτερα τήν ἐργοδοσία. Τήν ἴδια χρονιά πού ὁ Boggs δημοσίευσε τίς παρατηρήσεις του, ἡ Fortune, ἀμερικάνικο περιοδικό πού ἀσκει μεγάλη ἐπιρροή μέσα στό ἀμερικάνικο Κεφάλαιο, εἶχε σάν τίτλο τοῦ κύριου ἀρθροῦ της, τόν Μάη τοῦ 1963: «Ἡ ἀξία τῶν συνδικάτων εἶναι τόση, ὅση τούς δίνουμε ἐμεῖς». Ὡστόσο τόν ἐπόμενο χρόνο, ἡ ἐπίμονη δυσανεσκία τῶν ἐργαζόμενων ἀρχισε νά γίνεται ἐκδηλη καί τόν Ἰούνη τοῦ 1964, πάλι ἡ Fortune, ἐπισήμαινε τήν αὔξηση τῆς πίεσης πρὸς τά συνδικάτα γιά ν’ ἀναγκαστοῦν νά δράσουν καί παρατηροῦσε ὅτι «ἡ μονοτονία τῆς ἐργασίας στήν ἀλυσίδα – πού μᾶς θυμίζει τούς «Μοντέρνους Καιρούς» τοῦ Charlie Chaplin – ἐπανεμφανίστηκε σάν ἓνα ἀπ’ τά πιό σημαντικά παράπονα κατά τίς διαπραγματεύσεις τοῦ Ντητρόιτ, τό 1964» ⁸. Στά μέσα τῆς δεκαετίας τοῦ ’60, ἓνα ἄλλο φαινόμενο ξεπηδάει μέ τρόπο δραματικό καί βίαιο. Οἱ ἐξεγέρσεις πού ἔγιναν στά γκέττο τῶν μαῦρων δέν φαίνονται νά ἔχουν, γιά τήν πλειοψηφία τῶν παρατηρητῶν, καμμιά σχέση μέ τούς ἡμιπαράνομους ἀγῶνες πού συνεχίζονταν, μέ ἀντικείμενο τίς συνθηκῆς ἐργασίας. Ὡστόσο, ὅπως τό δείχνει καί ἡ λίστα τῶν συλληφθέντων κατά τή διάρκεια αὐτῶν τῶν ταραχῶν, πολλοί ἀπ’ αὐτούς πού πήραν μέρος στίς ἐξεγέρσεις τοῦ Watts, τοῦ Detroit κι ἄλλοῦ, δέν ἦταν ἀνεργοί. Ὁ ἀγῶνας γιά τήν ἀξιοπρέπεια στήν ἐργασία ἀφοροῦσε βέβαια τόν μαῦρο ἐργάτη, πού ἦταν περισσότερο καταπιεσμένος στήν ἐργασία ὅπως καί σ’ ἄλλους τομεῖς, ἀπ’ ὅτι οἱ λευκοί. Ὁ Jessie Reese, ἓνας συνδικαλιστικός ὑπεύθυνος τοῦ S.W.U. (Steel Worker’s Union, συνδικάτο τῶν ἐργατῶν χάλυβα), περιγράφει τή δυσπιστία πού τοῦ ἔδειχναν οἱ μαῦροι συνάδελφοί του, ἐπειδή ἀκριβῶς ἦταν ἀνθρώπος τοῦ συνδικάτου: «Γιά νά συνδικαλίσεις σήμερα αὐτούς τούς ἐργά-

7. James Boggs. *The American Revolution: Pages From a Negro Worker's Notebook* (Ἡ Ἀμερικάνικη Ἐπανάσταση: Σελίδες ἀπό τό σημειωματάριο ἑνός νέγρου ἐργάτη) (New York: Monthly Review Press, 1963), σελ. 32.

8. E.K. Faltermayer, «Is Labor's Push More Bark Than Bite?» (Ἡ ὄθηση τῶν ἐργαζόμενων γαυγίζει ἀντί νά δαγκώνει;) *Fortune* (Ἰούνιος 1964, σελ. 102).

9. J.C. Leggett, *Class, Race, and Labor* (Οἱ τάξεις, οἱ φυλές καί οἱ ἐργαζόμενοι) (New York: Oxford University Press, 1968), σελ. 144.

τες, πρέπει να τους αποδείξεις έμπραχτα αυτό που είσαι, γιατί δεν πιστεύουν στα λόγια σου¹⁰». Δεν έρεθίζει τό χρώμα του δέρματος, αλλά ή έξουσία¹¹.

Όσο για τις πίο άμεσες μορφές αντίθεσης σ' αυτόν τόν κόσμο της άλλοτρωτικής εργασίας που ξεφεύγει άπ' τόν έλεγχο τών εργαζόμενων, ύπάρχει ή άξιοσημείωτη έμπειρία που είχε ό Bill Watson σ' ένα εργοστάσιο αυτοκινητών κοντά στό Νητρούιτ. Η πρακτική τών εργατών ήταν καθαρά «μετασυνδικαλιστική». Τό 1968, ό Watson είδε συστηματικά σχεδιασμένες προσπάθειες τών εργατών να αντικαταστήσουν μέ τά δικά τους πλάνα παραγωγής και τις δικές τους μεθόδους, αυτές τών διευθυντών του εργοστασίου. Ό Watson χαρακτηρίζει σάν «φυσικό φαινόμενο» αυτή τή συμπεριφορά, που ήρθε σάν άπάντηση στην άρνηση της διεύθυνσης και του U.A.W. να ακούσουν τις προτάσεις τών εργατών για τροποποιήσεις και βελτιώσεις τών προϊόντων. «Οί αντιφάσεις ανάμεσα στή σχεδιοποίηση της εργασίας και τήν κακή ποιότητα της παραγωγής προκαλοῦσαν στην άρχή τό γέλιο, αλλά κατάληξαν να γίνουν αίτια όργης... Έγιναν όρισμένες συμφωνίες ανάμεσα στους έλεγκτές και τούς εργάτες της άλνσίδας, ανάμεσα στους εργάτες της άλνσίδας και τούς εργάτες του φινιρίσματος, ώστε ό καθένας σχεδίαζε τό δικό του σαμποτάζ... Οί κινητήρες που προορίζονταν για έπισκευή συσσωρεύονταν συνεχώς... ήταν σχεδόν άδύνατο να μετακινηθεί κανείς μέσα στό εργοστάσιο. Χρειάστηκε να μεταφερθούν άλλοῦ τά εργαστήρια έλέγχου και συναρμολόγησης τών έξακύλινδρων κινητήρων, και να τοποθετήσουν καινούργιους εργάτες στό πόστα αυτά. Γεννήθηκε τότε ή άπόλυτη – και μάλιστα «δραματική» – ανάγκη να αντικαταστήσουν τούς εργάτες που ήθελαν να σχεδιάζουν οί ίδιοι τήν παραγωγή¹².

Η έκταση κι ό συντονισμός της όργανωσης τών ίδιων τών εργατών, στό εργοστάσιο, έφτασαν σέ τέτοιο έπίπεδο, ώστε ό Watson, που κάνει τήν περιγραφή, ν' αναρωτιέται αν ήταν τό προσχέδιο μιάς έντελώς νέας κοινωνικής μορφής, που ξεπηδάει άπ' τήν άποτυχία του συνδικαλισμοῦ. Ό Stanley Weir, μιλώντας για παρόμοια φαινόμενα, αν και ίσως λιγότερο προχωρημένα, έξηγεί ότι «μέσα σέ χιλιάδες βιομηχανικές εγκαταστάσεις, στό σύνολο τών ΗΠΑ, οί εργαζόμενοι δημιούργησαν άσχηματοποίητα και παράνομα συνδικάτα, κι αυτό επειδή ή ποιότητα της καθημερινής ζωής στην εργασία χειροτέρευσε ή δεν βελτιώθηκε.»¹³

Μέχρι τις άρχές της δεκαετίας του '70, και πολύ συχνά και σήμερα, εν-

10. Straughton Lynd, *Personal Histories of the Early CIO* (Προσωπικές έξιστορίες της πρώιμης CIO) (Boston: New England Free Press, 1970), σελ. 23.

11. Stanley Aronowitz, *False Promises: The Shaping of American Working Class Consciousness* (ψευδείς ύποσχέσεις: Η διαμόρφωση της ταξικής συνείδησης τών άμερικανών εργαζόμενων) (New York: McGraw-Hill, 1973), σελ. 44-46.

12. Bill Watson, «Counter-Planning on the Shop Floor», (Άντισχεδιασμός στους χώρους εργασίας, *Radical America* (Μάιος-Ίούνιος 1971), σελ. 78.

13. Weir, στό προαναφερθέν, σελ. 2.

διαφέρονταν κύρια για την ὄψη: «*διεκδίκηση μισθῶν*» ἢ «*πάλη για κοινωνικές παροχές*» τῶν ἐργατικῶν ἀγῶνων, δηλ. για τίς πλευρές ἐκείνες τῆς πάλης, στίς ὁποῖες τά συνδικάτα θά μπορούσαν νά συμμετάσχουν. Τό 1965, ὁ Thomas Brook παρατηροῦσε ὅτι «*ἡ ἀπάθεια τῶν μελῶν τῶν συνδικάτων προερχόταν ἀκριδῶς ἀπ’ αὐτόν τό λαθεμένο προσανατολισμό. Τά παράπονα τά σχετικά μέ ζητήματα πού δέν ἀφοροῦν τούς μισθούς, εἴτε ἀγνοοῦνται εἴτε χάνονται μέσα στό λαδύρινθο τῆς συνδικαλιστικῆς γραφειοκρατίας*»¹⁴.

Μερικά χρόνια ἀργότερα, ὁ David Whistler, βιομηχανικός σύμβουλος τῆς General Motors, παραδεχόταν ὅτι «*τά περισσότερα χρήματα δέν εἶναι τό πᾶν πού θέλουν, εἶναι τό πᾶν πού μποροῦν νά πετύχουν.*»¹⁵

Στό τέλος τῆς δεκαετίας τοῦ ’60, ὀρισμένοι ἀπ’ τούς πιό διορατικούς παρατηρητές τῆς ἐργοδοσίας ἀνακάλυπταν τήν ὑπαρξη αὐτοῦ τοῦ διαχωρισμοῦ καί σύντομα ἀναγκάστηκαν, ἐξ αἰτίας τῆς πίεσης τῆς βάσης, νά μιλᾶνε ἀνοιχτά γι’ αὐτόν.

Τόν Ὀκτώβρη τοῦ 1969, ἡ Fortune προτιμοῦσε ἀκόμα νά τονίζει τή σπουδαιότητα τῶν μισθῶν – πού τή θεωροῦσε σάν τό βασικό πρόβλημα. Σ’ ἓνα ἄρθρο τοῦ Richard Armstrong μέ τίτλο: «*Labour 1970: Angry, Aggressive, Acquisitive*» (*Οἱ ἐργαζόμενοι τοῦ 1970: Ὀργισμένοι, ἐπιθετικοί καί ἄρπαγες*) ἀναγνώριζε πλήρως ὅτι ἡ βάση εἶχε ἐξεγερθεῖ ἐναντία στούς ἴδιους τῆς τούς διευθυντές καί, ἀπό πολλές ἀπόψεις, ἐναντία στήν ἴδια τήν κοινωνία. Ἄλλά τό τεῦχος τοῦ Ἰούλη 1970 δημοσίευε ἓνα ἄρθρο τοῦ Judson Grooding μέ τίτλο: «*Blue-collar blues on the Assembly line*» (*Γιά τούς ἐργάτες τῆς ἀλυσίδας τό ποτήρι ξεχειλίσει*). Μποροῦσε κανεῖς νά διαβάσει: «*Οἱ νέοι ἐργάτες τῆς αὐτοκινητοβιομηχανίας βρῖσκουν ὅτι ἡ πειθαρχία στήν ἐργασία εἶναι σκληρή κι ἀνιαρή, κι ἐφράζουν τήν ἀγανάκτησή τους μέσω τῆς συστηματικῆς κοπάνας, μ’ ἓνα ψηλό ποσοστό «turn-over», (προχειροδουλειᾶς) μέ τήν ἄσχημα ἐκτελεσμένη ἐργασία, ἀκόμα καί μέ τό σαμποτάζ. Εἶναι καιρός νά δοῦμε μέ ἄλλο μάτι αὐτόν πού δουλεύει ἐκεῖ κάτω, στήν ἀλυσίδα.*

Ἡ δεκαετία τοῦ ’70 βλέπει νά διαμορφώνεται ἐπιτέλους καθαρά ἡ ἰδέα ὅτι, στό πιό βασικό ζήτημα, αὐτό τοῦ ἐλέγχου τοῦ προτοσῆς τῆς ἐργασίας, τά συνδικάτα καί οἱ ἐργαζόμενοι βρῖσκονται σέ πλήρη ἀντίθεση. Ἕνας ὀδηγός φορητοῦ στό Saint-Louis, παρατηροῦσε ὅτι ἡ παραδοσιακή συνδικαλιστική πρακτική «*ἐγκαταλείπει συνεχῶς τά σημεῖα ἐκεῖνα πού ἀφοροῦν τόν ἔλεγχο τῆς ἐργασίας ἀπ’ τούς ἐργάτες, γιά ν’ ἀσχοληθεῖ μέ τά μεροκάματα καί τίς παροχές σέ εἶδος.*»¹⁶ Καί ἀναφερόμενος στόν κατασταλτικό ρόλο τῶν συνδικάτων, προσδιόριζε τή φύση τῶν συμφωνιῶν πού ἔχουν καθιερωθεῖ ἀπ’ τήν

14. Thomas R. Brooks, «*Labor: The Rank-and-File Revolt.*» (*Εργασία: Ἡ εξέγερση τῶν ἐργατῶν τῆς βάσης*) (Belmont, Calif.: Wadsworth, 1966), σελ. 321.

15. William Serrin, «*The Assembly Line.*» (*Ἡ ἀλυσίδα συναρμολόγησης*) *The Atlantic* (Ὀκτώβρης 1971), σελ. 73.

16. George Lipsitz, «*Beyond the Fringe Benefits.*» (*Πέρα ἀπό τά πρόσθετα ἐπιδόματα*) *Liberation* (Ἰούλιος-Αὐγουστος 1973), σελ. 33.

πράξη: «Οί επιχειρήσεις δέχτηκαν νά παραχωρήσουν μεγάλα χρηματικά ποσά στά συνδικάτα, μέ αντίλλαγμα νά ἐγγυηθούν αυτά τήν ἀποφυγή τών στάσεων ἐργασίας». Τό 1973, ὁ Daniel Bell ἔγραφε ὅτι τό συνδικαλιστικό κίνημα δέν ἀμφισβήτησε ποτέ τήν ὀργάνωση τῆς ἴδιας τῆς ἐργασίας. Καί ἀνακεφαλαίωσε ὡς ἐξῆς: «Τό κρίσιμο σημεῖο εἶναι ὅτι, ὅποιες καί νάναι οἱ θελιτώσεις πού ἐπιτεύχθηκαν στούς μισθοῦς καί στίς συνθήκες σύνταξης καί περίθαλψης, οἱ ἴδιες οἱ συνθήκες ἐργασίας, δηλ. ὁ ἔλεγχος τών ρυθμῶν παραγωγῆς, ἡ κατανομή, ἡ ἀντίληψη κι ἡ διευθέτηση τῆς ἐργασίας ἐξακολουθοῦν νά βρίσκονται ἔξω ἀπ' τόν ἔλεγχο τών ἴδιων τών ἐργαζόμενων»¹⁷.

Γενικά, αὐτή ἡ θέση τών συνδικάτων ἀποσιωπᾶται, πράγμα ὅμως πού δέν ἐμπόδισε τήν ἐμφάνιση μιᾶς πληθώρας ἄρθρων καί βιβλίων, πού πραγματεύονταν αὐτή τήν ἐξέγερση ἐνάντια στόν αὐθαίρετο χαρακτήρα τών καθορισμένων ρόλων μέσα στήν ἐργασία, ἐξέγερση πού ἦταν ἀδύνατο ν' ἀγνοεῖται πιά. Νά οἱ πρωτοσέλιδοι τίτλοι ὀρισμένων ἀμερικάνικων περιοδικῶν: Harper's (Ἰούνης 1972): «To Hell with work» (Στό διάβολο ἢ ἐργασία) τῆς Barbara Garson· Life (1 Σεπτέμβρη 1972): «Bored on the job: Industry contends apathy and anger on the Assembly line» (Πλήξη στή δουλιὰ: Ἡ βιομηχανία μπροστά στήν ἀπάθεια καί τήν ὀργή στήν ἀλυσίδα)· Newsweek (26 Μάρτη 1973): «Who wants to work?» (ποιός θέλει νά δουλέψει;). Σέ ἄλλα ἄρθρα φαίνεται καθαρά ἓνα σημαντικό γεγονός: Ἡ ἀντιπάθεια γιά τήν ἐργασία δέν συναντιέται μόνο στούς βιομηχανικούς ἐργάτες. Νά μερικά ἀπ' αὐτά τά ἄρθρα: Fortune (Δεκέμβρης 1970): «The fraying white collar» (Ἐριδες μεταξύ χαρτογιακάδων) τοῦ Judson Goodings· The Nation (13 Σεπτέμβρη 1971): «The corporate underground» (Ἡ παρανομία τών «συντεχνιῶν») τοῦ Timothy Ingrams· San Francisco Chronicle (27 Δεκ. 1971): «Getting back boss: the new underground paper» (Ἐνάντια στούς ἐργοδότες: Οἱ νέες «παράνομες» ἐφημερίδες) τοῦ Marshall Kilduffs· Psychology today (Αὔγουστος 1972): «Collar color does not count» (Τό χροῶμα τοῦ γιακᾶ δέν ἔχει σημασία) τών Seashore καί Barnowe.

Τό 1971, τυπικό παράδειγμα, τό βιβλίο τοῦ Kenneth Lasson «The Workers» (οἱ ἐργάτες), δίνοντας τό πορτραῖτο 9 ἐργατῶν, τόνιζε τήν αὐξανόμενη δυσαρέσκεια. Τό 1972 ὁ Judson Goodings, στό βιβλίο του «The job revolution» (Ἡ ἐπανάσταση τῆς ἐργασίας) παρουσίαζε, ἀπ' τήν ἀποψη τών μάνατζερς, μιᾶ συζήτηση πάνω στή φιλελευθεροποίηση τῆς διεύθυνσης τῆς ἐργασίας σάν μέσο συγκράτησης τῆς πίεσης τών ἐργαζόμενων. Μιά εἰδική ὁμάδα, πού συγκροτήθηκε μετά ἀπό αἴτηση τοῦ Ὑπουργείου Ὑγιεινῆς, Ἐκπαίδευσης καί δημόσιας Κοινωνικῆς πρόνοιας (Secretary of Health, Education and Welfare-HEW), δημοσίευσε τήν ἀναφορά της μέ τίτλο: «Work in America» (Ἡ ἐργασία στήν Ἀμερική). Στή σελίδα 19 παραδέχεται ὅτι τά οὐσιαστικά

17. Daniel Bell, *The Coming of Post-Industrial Society* (Ἡ ἔλευση τῆς μεταβιομηχανικῆς κοινωνίας) (New York Basic Books, 1973), σελ. 144.

γεγονότα, όπως ή συστηματική κοπάνα, οι άγριες απεργίες, τό turn-over και τό βιομηχανικό σαμποτάζ έφτασαν ν' αποτελούν ένα σημαντικό μερίδιο τών έξόδων διαχείρισης τών επιχειρήσεων. Ο σημαντικός αριθμός αυτών πού ρωτήθηκαν απ' τόν Studs Terkel (βλ. Working: People talk about what they do all day and how they feel about what they do – *Εργασία: οί εργαζόμενοι μιλάνε γιά τό τί κάνουν όλη τή μέρα και γιά τό τί αισθάνονται γι' αυτό πού κάνουν*) (1974), δείχνει τό δάθος αυτών τών εξέγερσεων ενάντια στην εργασία πού προκαλούν πραγματικές καταστροφές. Τό βιβλίο αποκαλύπτει μία σχεδόν καθολική περιφρόνηση τής εργασίας, καθώς και τό γεγονός ότι μία ενεργητική αντίσταση αντικαθιστά γρήγορα τήν απογοήτευση πού επικρατούσε στην πλειοψηφία τών εργατών και πού πριν δέν εκφραζόταν. “Όσοι ρωτήθηκαν, απ' τόν όξυγονοκολλητή μέχρι τό παλιό στέλεχος και τόν συντάκτη έφημερίδας, αναφέρθηκαν αυθόρμητα στά αισθήματα ταπείνωσης και αποστέρησης πού ένιωθαν.

Η φιλολογία πού πραγματεύεται τήν «*εξέγερση ενάντια στην εργασία*», αποσιωπά γενικά τά συνδικάτα. Αρχεί ώστόσο νά ρίξουμε μία ματιά σέ μερικές μορφές εργατικής δράσης στό διάστημα 1970-1971, γιά νά επιβεβαιωθούν οί παρατηρήσεις πού κάναμε πιο πάνω, ότι δηλ. αυτή ή εξέγερση έχει απαραίτητα αντισυνδικαλιστική φύση.

Τόν Μάρτη του 1970, ξέσπασε μία άγρια απεργία τών άμερικάνων ταχυδρομικών υπαλλήλων, πού περιφρόνησαν τίς έντολές τών συνδικάτων και απήφησαν τούς νόμους πού απαγορεύουν τήν απεργία στους δημόσιους υπάλληλους καθώς και τίς διαταγές και τίς έντολές τών δημοσπονδιακών αρχών. Η απεργία απλώθηκε σ' όλη τή χώρα και παρέλυσε τά ταχυδρομικά γραφεία σέ περισσότερες από 200 πόλεις¹⁸. Στή Νέα Υόρκη, απ' όπου άρχισε, στή διάρκεια μιās ταραχώδους συγκέντρωσης στις 21 Μάρτη, οί απεργοί κρέμασαν ένα όμοίωμα του Gus Johnson, προέδρου του συνδικάτου τών ταχυδρόμων, κι έβρισαν τούς συνδικαλιστές ήγέτες μέ διάφορα επίθετα όπως «*σκουλίκια*», «*καθάρματα*»¹⁹. Συχνά επίσης οί ταχυδρομικοί αποφάσισαν, σάν τρόπο δράσης, νά μίν άσχολούνται μέ τήν έμπορική άηλογραφία. Μόνο ή επέμβαση τής έθνοφυλακής έδωσε τέλος σ' αυτή τήν απεργία. Οί βασικές διεκδικήσεις τών ταχυδρομικών ήταν σχετικές μέ τή σχεδιαζόμενη άπόλυση ενός μεγάλου αριθμού υπαλλήλων και μέ τίς συνθήκες εργασίας. Τόν Ιούλη του 1971 οί ταχυδρομικοί τής Νέας Υόρκης θέλησαν νά ξανακατέβουν σ' απεργία όταν ό νέος πρόεδρος του συνδικάτου τών ταχυδρόμων Vincent Sombrotto, τούς πρότεινε τή νέα συμφωνία. Μετά από μία θυελλώδη συγκέντρωση 3.300 εργατών, ό Sombrotto κι ένας απ' τούς έπιτελείς του πετάχθηκαν τελικά έξω απ' τήν αίθουσα και κυνηγήθηκαν σ' όλο τό μήκος τής 33ης

18. Jeremy Brecher, *Strike! (Άς απεργίσουμε!)* (San Francisco: Straight Arrow Press, 1972), σελ. 271.

19. *Washington Post*, 27 Μαρτίου 1970.

όδοῦ ἀπό 200 λυσσασμένους συνδικαλισμένους τῆς βάσης, πού τούς κατηγοροῦσαν ὅτι «πούλησαν τούς ταχυδρομικούς»²⁰.

Νωρίτερα, τήν ἀνοιξη τοῦ 1970, 100.000 ὁδηγοί φορτηγῶν ἐξαπέλυσαν σέ 16 πόλεις μιά ἄγρια ἀπεργία, πού διάρκεσε ἀπ' τόν Μάρτη μέχρι τόν Μάη, γιά ν' ἀπορρίψουν τήν ἐθνική σύμβαση πού ὑπογράφηκε στίς 23 Μάρτη ἀπ' τόν πρόεδρο τῆς I.B.T (International Brotherhood of Teamsters – Διεθνῆς Ἀδελφότητα ὁδηγῶν φορηγῶν), τόν Fitzsimmons. Ἀκολούθησε ἕνα ξέσπασμα βίας στίς μεσο-Δυτικές πολιτείες καί τήν Ἀνατολική Ἀκτή τῶν ΗΠΑ. Στό Κλήβελαντ (Ὁχάϊο), οἱ ὁδηγοί φορτηγῶν μπλοκάρησαν τίς βασικές ὁδικές ἀρτηρίες τῆς πόλης γιά 30 μέρες καί σύμφωνα μ' ἐκτιμήσεις, προκάλεσαν ζημιά 67 ἑκατομ. δολλαρίων²¹.

Στίς 8 Μάη 1970, μιά μεγάλη ομάδα οἰκοδόμων ἐπιτέθηκαν, φορώντας τά κράνη τῆς δουλιᾶς τους, σέ εἰρηνιστές διαδηλωτές πού ἔκαναν πορεία στήν Wall Street, εἰσέβαλαν στό Pace College καί στό δημαρχεῖο τῆς Νέας Ὑόρκης, καί τά ἔβαζαν μέ φοιτητές κι ἄλλα ἄτομα, γιά τά ὁποῖα ὑποψιάζονταν ὅτι ἦταν κατά τῆς συνέχισης τοῦ πόλεμου στό Βιετνάμ. Στήν πραγματικότητα αὐτά τά ἐπεισόδια διευθύνονταν καί ὑποστηρίζονταν ἀπό στελέχη οἰκοδομικῶν ἐπιχειρήσεων καί συνδικαλιστές ἡγέτες²². Ἴσως γιά νά στρέψουν ἀλλοῦ τήν ἐχθρότητα πού ἔτρεφαν οἱ ἐργαζόμενοι γι' αὐτούς τούς ἴδιους. Ἡ κρατική τηλεόραση W.N.E.T. ἦταν ἴσως ἡ μόνη πού κατάλαβε αὐτό τό ἐπεισόδιο. Στό πρόγραμμά της τῆς 13 Μάη, μέ τίτλο: «Great American dream machine» (Ἡ μεγάλη ἀμερικάνικη μηχανή ὀνείρων), ὑπῆρχε ἕνα σημεῖο ὅπου ἀναφέρονταν τά πραγματικά αἰτήματα τῶν οἰκοδόμων, οἱ ὁποῖοι φαινομενικά βρισκόντουσαν πίσω ἀπ' αὐτή τήν ὑπόθεση. Μέ μιά ἐπιδέξια σειρά ἐρωτήσεων, τό πρόγραμμα ἔδειχνε ὅτι ἡ αἰτία τῆς ἐξέγερσής τους δέν ἦταν μόνο οἱ commie punks (τά κομμουνιστικά καθάρματα). Ἐπτέθηκαν ἐκεῖ μιά σειρά ἀπό παράτονα γιά τήν ἀνασφάλεια στή δουλιά, τήν ἔνταση πού προξενεῖ ὁ ρυθμός παραγωγῆς, τό γεγονός ὅτι ὁ ἐργάτης κινδύνευε ἀνά πάσα στιγμή ν' ἀπολυθεῖ. Ὅσο γιά τόν ἀρχηγό τοῦ συνδικάτου τῶν οἰκοδόμων, τόν Peter Brennan, ἔγινε δεκτός, μαζί μέ τά ὑπόλοιπα μόνιμα στελέχη τοῦ συνδικάτου στό Λευκό Οἶκο καί πῆρε θεορμά συγχαρητήρια γιά τόν πατριωτισμό του καί τόν ἀποπροσανατολισμό τῶν ἐργατῶν. Ὁ Brennan ἔγινε λίγο ἀργότερα ὑπουργός Ἐργασίας.

Τόν Ἰούλι τοῦ 1970 στό ἐργοστάσιο τῆς Chrysler στό Νητροῖτ, τή στιγμή πού δούλευε ἡ ἀπογευματινή βάρδια τῆς Παρασκευῆς, ἕνας μαῦρος ἐργάτης, ὁ Johnson, ἔβγαξε μιά καραμπίνα M1 καί σκότωσε 3 ἡγετικά στελέχη, προτοῦ ἀφοπλιστεῖ ἀπό μέλη τοῦ ἐκεῖ τμήματος τοῦ U.A.W. Σ' αὐτό πρέπει νά προστεθεῖ ὅτι ἄλλα 2 ἄτομα χτυπήθηκαν κατά τή διάρκεια δυό ἐπεισοδίων

20. *Workers World*, 30 Ἰουλίου 1971.

21. *Cleveland Plain Dealer*, 11 Μαῖου 1970.

22. Fred Cook, «Hard-Hats: The Rampaging Patriots,» (*Μεταλλωρύχοι: Πατριῶτες ἐν ἐξάψει*) *The Nation* (15 Ἰουνίου 1970), σελ. 712-719.

σέ δυό άλλα εργοστάσια αυτοκινήτων, μερικές βδομάδες μετά τήν ενέργεια του Johnson. Τό Μάη του 1971 ὁ Johnson ἀθωώθηκε, γιατί οἱ ἔνορκοι τόν ἔκριναν τρελλό, ἀφοῦ προηγουμένως εἶχαν ἐπισκεφτεῖ τόν τόπο ἐργασίας του καί δήλωσαν ὅτι ἔμειναν ἰδιαίτερα ἐκπληκτοὶ ἀπ’ τῆς «ἐξωφρενικές συνθήκες ἐργασίας.»²³

Ἡ ἀπεργία τῶν 67 ἡμερῶν πού κήρυξε τό U.A.W. τό φθινόπωρο τοῦ 1970, εἶναι ἓνα κλασσικό παράδειγμα τοῦ πῶς μιά συνηθισμένη ἐπίσημη ἀπεργία ἀντιτίθεται στά συμφέροντα τῶν ἐργαζόμενων. Ἐπιβεβαιώνει τέλεια ὅτι ἡ καθιερωμένη χειραγώγηση τῶν ἐργατῶν, πού ἐπαναλαμβάνεται τόσο συχνά, δέν καταλήγει σέ καμμιά ἀλλαγὴ τῆς φύσης τῆς ἐργασίας.

Ἐνα ἄρθρο τῆς Wall Street Journal (29 Ὀκτώβρη 1970) ἀναφέρεται στοὺς λόγους γιά τούς ὁποίους τ’ ἀφεντικά καί τὰ συνδικάτα θεωροῦν τήν ἀπεργία ἀναγκαῖα. Γιά τό U.A.W., ἀπεργία εἶναι «τό ἄνοιγμα μιᾶς δικλείδας ἀσφαλείας γιά νά ἐκτονωθεῖ ἡ ἀγανάκτηση τῶν ἐργατῶν, πού εἶναι πικραμένοι λόγω τῶν ἀνυπόφορων συνθηκῶν ἐργασίας». Μιά μακρόχρονη ἀπεργία ξεφτιρίζει τῆς ἐλπίδες τῶν συνδικαλισμένων τῆς βάσης. Καί ἡ Wall Street Journal προσθέτει: «Ἀνάμεσα σ’ αὐτούς πού κατανοοῦν καθαρά ὅτι χρειάζονται ἀπεργίες γιά τήν ἐκτόνωση τῶν πιέσεων στό ἐσωτερικό τῶν συνδικάτων, ὑπάρχουν καί πολλοὶ ἐκπρόσωποι τῆς ἐργοδοσίας». «... Αὐτοὶ ἔχουν συνειδητοποιήσει πλήρως ὅτι γιά τούς συνδικαλιστές ἡγέτες, τέτοιες ἀπεργίες εἶναι συχνά ἀναγκαῖες, γιά νά πετύχουν τήν ἐπικύρωση τῶν συμφωνιῶν καί τήν ἐπανεκλογή τους»²⁴. Ὁ William Serrin τό ἔκφρασε αὐτό λακωνικά, λέγοντας ὅτι «ἡ ἀπεργία, κατεβάζοντας τούς ἐργάτες στό πεζοδρόμιο, τούς ἐκτονώνει, περιορίζει τῆς διεκδικήσεις τους κι ἔτσι ἐνισχύει τό κύρος τῆς συνδικαλιστικῆς ἱεραρχίας.»²⁵ Ἐτσι, ἡ ἀπεργία ξέσπασε. Τό πρῶτο πράγμα πού ἔγινε κατά τῆς διαπραγματεύσεις, ἦταν ἡ ἐγκατάλειψη τῶν διεκδικήσεων πάνω στίς συνθήκες ἐργασίας, γιά τῆς ὁποῖες ἀκριβῶς εἶχε κυρηχτεῖ ἡ ἀπεργία. Ἐνα προπαγανδιστικό πυροτέχνημα πού προοριζόταν γιά τή βάση τοῦ συνδικάτου ἔγινε δεκτό ἀπ’ ὄλους. Ἡ συζήτηση κι ὅλη ἡ δημοσιότητα πού πῆρε τό θέμα στράφηκαν ἀποκλειστικά γύρω ἀπ’ τὰ μισθολογικά θέματα καί τή μείωση τῆς ἡλικίας σύνταξης. Καί ἡ φάρσα κατέληξε σ’ ἓνα ἐκ τῶν προτέρων γνωστό ἀποτέλεσμα. «Ἡ ἔταιρεία δέχτηκε ὅλα τὰ αἰτήματα πού πρόβαλε ὁ Woodcock (πρόεδρος τοῦ U.A.W.), καί τὰ ὁποῖα θά μπορούσαν νά εἶχαν ἰκανοποιηθεῖ ἀπ’ τόν Σεπτέμβρη.»²⁶ Δέν ἐκπλήσσει τό γεγονός ὅτι ἡ General Motors δάνεισε στό συνδικάτο κατά τή διάρκεια τῆς ἀπεργίας, 23 δισεκατομμύρια δολλάρια τό μῆνα²⁷. Ὅπως παραδέχεται ὁ Serrin, «ἡ ἔται-

23. William Serrin, *The Company and the Union* (Ἡ ἔταιρεία καί τό συνδικάτο) (New York: Alfred A Knopf, 1973), σελ. 233-236.

24. Παράτιθεται ἀπό τόν Brecker στό προαναφερθέν, σελ. 279-280.

25. Serrin, στό προαναφερθέν, σελ. 4.

26. στό ἴδιο, σελ. 263-264.

27. στό ἴδιο, σελ. 202.

ρεία και τό συνδικάτο, ὄχι μόνο δέν εἶναι ἐχθροί, ἀλλά οὔτε κἄν ἀντίπαλοι²⁸.

Τόν Νοέμβρη τοῦ 1970, οἱ διανομεῖς καυσίμων τῆς πόλης τῆς Νέας Ὑόρκης, ἔξαγριωμένοι ἀπ' τήν ἄρνηση τοῦ προέδρου τοῦ συνδικάτου τους νά δεχτεῖ τίς ἐκκλήσεις τους γιά δράση, τόν ξυλοφόρτωσαν δημόσια. Πάντα στή Νέα Ὑόρκη, τό Μάρτη τοῦ 1971 αὐτή τή φορά, οἱ ὀδηγοί τῆς Yellow Cabs (ἡ ἐταιρεία ταξί τῆς Νέας Ὑόρκης) λεηλάτησαν τήν αἴθουσα συνελεύσεων τοῦ συνδικάτου τῶν ὀδηγῶν φορητῶν στό Μανχάτταν, ἀπαντώντας ἔτσι στήν ἄρνηση τῶν συνδικαλιστικῶν στελεχῶν νά παραχωρήσουν τό δῆμα καί τό μικρόφωνο στή βάση.

Τό Γενάρη τοῦ '71, οἱ ἐσωτερικοί γιατροί τοῦ Γενικοῦ Νοσοκομείου τοῦ Σάν Φρανσίσκο κατέβηκαν σ' ἀπεργία, ἀπλᾶ καί μόνο γιά νά διαμαρτυρηθοῦν γιά τίς συνθήκες πού ἐπικρατοῦσαν στό Νοσοκομεῖο καί γιά τήν ποιότητα τῆς παρεχόμενης περίθαλψης. Ἀποφεύγοντας κάθε ἐπαφή μέ τίς συνδικαλιστικές ὀργανώσεις, ἡ πρακτική πού ἀκολούθησαν στίς διαπραγματεύσεις ἦταν νά ψηφίζουν ἀνοιχτά γιά τό κάθε θέμα ὅλοι οἱ ἐσωτερικοί γιατροί.

Ἡ ἀπεργία στήν General Motors πού ἀναφέραμε πιο πάνω, δέν ἀπέβλεπε καθόλου στό περιεχόμενο τῆς ἐργασίας²⁹. Ἡ General Motors, ξέροντας ὅτι δέν θά συναντοῦσε καμμιά ἀντίδραση ἀπ' τήν U.A.W., καί μάλιστα μετά ἀπό μιά ἀπεργία πού εἶχε «ἐξαγνιστικά» ἀποτελέσματα, ἄρχισε τό 1971 συντονισμένες προσπάθειες γιά νά ἐπιταχύνει τό ρυθμό κατασκευῆς τῶν αὐτοκινήτων τῆς. Ἡ ὄλη ἐπιχείρηση ὀνομάστηκε G.M.A.D. (General Motors Assembly Division – *τμήμα τῆς ἄλυσίδας συναρμολογήσεως τῆς General Motors*). Ἡ βιοτρίνα αὐτῆς τῆς ἀναδιοργάνωσης ἦταν τά ἐργαστήρια Vega τοῦ Lordstown (Ὀχάϊο). Ἐκεῖ, ἡ ἐργατική δύναμη ἀποτελοῦνταν κατά 85% ἀπό λευκοῦς, μέ μέσο ὄρο ἡλικίας 27 χρόνια. Τά αὐτοκίνητα περνοῦσαν ἀπ' τήν ἄλυσίδα μέ ταχύτητα διπλάσια ἀπ' ὅτι πρὶν τήν ἐφαρμογή τοῦ G.M.A.D. Οἱ ἐργάτες ἀντιστάθηκαν σ' αὐτόν τό ξέφρενο ρυθμό ἐπί τόπου, μέ διάφορους τρόπους. Ἡ General Motors τούς κατηγορήσε γιά σαμποτάζ καί διέκοψε ἐπανελλημένα ἡ ἴδια τήν ἄλυσίδα. Ὅρισμένες ἐκτιμήσεις ἀνεβάζουν τόν ἀριθμό τῶν αὐτοκινήτων πού ἐσκεμμένα εἶχαν κατασκευαστεῖ ἐλλατωματικά ἀπ' τοῦς ἐργάτες, σέ 500.000, γιά τήν περίοδο ἀπ' τόν Δεκέμβρη 1971 μέχρι τόν Μάρτη 1972. Τελικά, ἔγινε μιά ἐπίσημη ἀπεργία μετά ἀπό ὑπόδειξη τοῦ συνδικαλιστικοῦ τμήματος 1112 τοῦ Lordstown, ἀπεργία πού ἀποφασίστηκε μέ πλειοψηφία 97%. Ἀλλά ἡ ἀπεργία αὐτή, πού διάρκεσε 3 βδομάδες, δέν κατάφερε νά πετύχει τή μείωση τῶν ρυθμῶν, γιατί τό συνδικάτο, ὅπως καί τ' ἀφεντικά, δέν εἶχε – ὅπως πάντα – τή διάθεση νά δεῖ τοῦς ἐργάτες ν' ἀμφισβητοῦν τόν ἔλεγχο τῆς παραγωγῆς. Οἱ συνδικαλισμένοι ἔχασαν ἔτσι κάθε ἐμπιστοσύνη πρὸς τό συνδικάτο. Ὁ Gary Bryner, 29 χρονῶν, πρόεδρος τοῦ

28. στό ἴδιο, σελ. 306.

29. Roy B. Helfgott, *Labor Economics (Οἰκονομική θεωρία τῆς ἐργασίας)* (New York: Random House, 1974), σελ. 506.

τμήματος 1112, υποχρεώθηκε νά παραδεχτεί: «οί εργάτες είναι ξερογισμένοι μέ τό συνδικάτο. Όταν διασχίζω τό εργοστάσιο, μέ σφυρίζουν»³⁰.

Στό εργοστάσιο G.M.A.D. του Norwood (Όχάϊο), ξέσπασε μιά απεργία παρόμοια μ' αὐτή του Lordstown, πού διάρκεσε ἀπ' τόν Ἀπρίλη μέχρι τό Σεπτέμβρη του 1971. Ἦταν ἡ πιά μεγάλη απεργία (147 μέρες) στήν ἱστορία τῆς General Motors³¹. Οἱ εργαζόμενοι του Norwood εἶχαν ψηφίσει απεργία ἀπ' τόν προηγούμενο Φλεβάρη, μέ πλειοψηφία 98%, ἀλλά τό συνδικάτο – τό U.A.W. – ἀνάγκασε, πρῶτα τό τμήμα του Lordstown, καί μετά του Norwood, ν' ἀπεργήσουν χωριστά. Ἔτσι τά δύο εργοστάσια βρισκόντουσαν ἀπομονωμένα, πράγμα πού διασφάλιζε τήν ὀμαλή λειτουργία του προγράμματος G.M.A.D. Στήν πραγματικότητα, οἱ ἀντι-εργατικές ἐνέργειες του V.A.W. εἶχαν ἀρχίσει ἀκόμα πιά πρίν, τό Σεπτέμβρη του 1971, ὅταν τό συνδικαλιστικό τμήμα 674 του Norwood «παύθηκε» προσωρινά, ἐνῶ κατόπιν διοικήθηκε ἄμεσα ἀπ' τό κεντρικό συνδικάτο (U.A.W.), γιατί οἱ συνδικαλισμένοι τῆς βάσης προσπάθησαν ν' ἀντιταχθοῦν στό G.M.A.D. ὅταν καταργήθηκαν τά δικαιώματα πολυτείας.

Τό καλοκαίρι του 1973 ξέσπασαν 3 ἄγριες απεργίες μέσα σέ λιγότερο ἀπό ἕνα μήνα, γιά τίς συνθήκες πού ἐπικρατοῦσαν στήν Chrysler, στό Νητρόϊτ: Ἡ μονοήμερη ἄγρια απεργία στό εργοστάσιο συναρμολόγησης του Jefferson, τερματίστηκε μέ μιά ἐπιτυχία. Ὁ Doug Fraser, ἀντιπρόεδρος του U.A.W., δήλωσε σχετικά μ' αὐτό τό θέμα ὅτι ἡ Chrysler εἶχε κάνει ἕνα σοβαρό λάθος «κατευνάζοντας τούς εργάτες». Ὅσο γιά τήν απεργία στό εργοστάσιο τῆς Mack Avenue, ἔσπασε ὅταν μιά συμμορία ἀπό στελέχη καί μέλη συνδικαλιστικῶν ἐπιτροπῶν, ὄπλισμένοι μέ ρόπαλα του baseball καί κλόμπς, συγκεντρώθηκαν στήν εἴσοδο του εργοστασίου γιά νά «πέισουν» τούς εργάτες νά ξαναγυρίσουν στή δουλιὰ τους³².

Τόν Ὀκτώβρη 1973 ὑπογράφηκε μιά νέα 3ετής σύμβαση ἀνάμεσα στή Ford καί τό U.A.W. Ἀλλά αὐτή ἡ ὑπογραφή ἀπόδειξε γιά ἄλλη μιά φορά ὅτι οἱ εργάτες εἶναι διατεθειμένοι ν' ἀσχολοῦνται οἱ ἴδιοι μέ τίς ἀποφάσεις πού ἀφοροῦν τή ζωή τους στή δουλειά. «Παρά τίς συμφωνίες, 7.700 εργάτες ἀπό ἑφτά εργοστάσια τῆς Ford, κατέθηκαν σ' απεργία ὅταν ἔληξε ἡ προθεσμία, μετά τήν ὁποία δέν ἐπιτρεπόταν – ὅπως πρόβλεπε ἡ συμφωνία – καμιά απεργία. Ἀρκετοί εργάτες ἀπέργησαν γιατί ἦταν δυσσαρεστημένοι μέ τή μυστικότητα πού κάλυψε τίς διαπραγματεύσεις»³³.

Ἄς προσπαθήσουμε, μέ βάση αὐτές τίς σύντομες παρατηρήσεις, πού ἀφοροῦν ἕναν πολύ μικρό ἀριθμό εργατικῶν ἐνεργειῶν, ἀνάμεσα στίς τόσες ἄλλες, νά καταλάβουμε κάπως τό πνεῦμα πού ἐπικρατοῦσε γενικά στόν ἀμερικάνο μισθωτό εργάτη, ἀπ' τό 1965 περίπου καί μετά.

30. Aronowitz, στό προαναφερθέν, σελ. 43.

31. Wall Street Journal, 9 Δεκεμβρίου 1972.

32. Michael Adelman, στό Labor Newsletter (Φεβρουάριος 1974), σελ. 7-8.

33. Los Angeles Times, 27 Ὀκτωβρίου 1973.

Ο Sydney Lens εκτιμάει ότι ο αριθμός των απεργιών τό 1968, '69 καί '71 ήταν ιδιαίτερα αυξημένος. Πρέπει νά γυρίσουμε πίσω στά 1937, 1944-46 καί 1952-53 γιά νά βροῦμε συγκρίσιμους ἀριθμούς³⁴. Πιό ἐνδιαφέρουσα εἶναι ἡ αὐξουσα τάση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν απεργιῶν πού κηρύχτηκαν γιά τήν ἀπόρριψη συμφωνιῶν, πού εἶχαν ὑπογραφεῖ στό ὄνομα τῶν ἐργαζόμενων. Σχετικά μέ τίς συμφωνίες ὅπου ὑπῆρξε παρέμβαση τῆς Federal Mediation καί τῆς Conciliation Service (πρόκειται γιά ὀργανισμούς πού δημιουργήθηκαν ἀπ' τήν ὁμοσπονδιακή κυβέρνηση γιά νά χρησιμεύουν σάν μεσολαβητές, δηλ. κάτι ἀνάλογο μέ τίς ἑλληνικές «ἐπιτροπές διαιτησίας» – σ.τ.μ.), καί πού εἶναι οἱ μόνες γιά τίς ὁποῖες ὑπάρχουν στατιστικές, συμπεραίνουμε ὅτι ὁ ἀριθμός τῶν συμφωνιῶν πού ἀπορρίφτηκαν ἀπ' τή βάση, ἀνέβηκε ἀπό 8,7% τό 1944, σέ 10% τό 1965, σέ 11% τό 1966 καί σέ 14,2% τό 1967. Τό ποσοστό αὐτό σταθεροποιήθηκε μετά, γύρω στό 12% τό χρόνο³⁵. Ἀπ' τήν ἄλλη μεριά, τό ποσοστό τῶν στάσεων ἐργασίας κατά τίς περιόδους πού μιά συμφωνία ἴσχυε, αὐξήθηκε, κι αὐτό ἔχει σημασία ἄν θυμηθοῦμε ὅτι σήμερα οἱ περισσότερες συμφωνίες ὀρίζουν ὅτι ἡ κήρυξη ἀπεργίας ἀπαγορεύεται σ' ὅλη τή διάρκεια πού ἰσχύει ἡ συμφωνία. Οἱ στατιστικές τοῦ Γραφείου Ἐργασίας ἀποκαλύπτουν ὅτι, στή διάρκεια τοῦ 1968, τό 1/3 περίπου τῶν στάσεων ἐργασίας ἔγιναν κατά τή διάρκεια τῆς ἰσχύος τέτοιων συμβολαίων, κι ὅτι αὐτός εἶναι ἕνας «ἀνησυχητικός ἀριθμός³⁶». Τό 1972 αὐτό τό ποσοστό ἔφτασε τά 2/5³⁷. Τό 1973 ὁ Aronowitz συνόψιζε πολύ καλά τήν κατάσταση: «Ἡ μορφή κι ἡ συχνότητα τῶν απεργιῶν μετά τό 1967, ἀποτελοῦν ἕνα νέο φαινόμενο στήν ἱστορία τοῦ ἀμερικάνικου ἐργατικοῦ κινήματος. Ὁ συνολικός ἀριθμός τῶν απεργιῶν γενικά, ἀλλά ἐπίσης κι ὁ ἀριθμός τῶν συμφωνιῶν πού ὑπογράφηκαν ἀπ' τά συνδικάτα καί τήν ἐργοδοσία καί ἀπορρίφτηκαν στή συνέχεια ἀπ' τή βάση, καθῶς κι ὁ ἀριθμός τῶν «ἄγριων» ἐνεργειῶν, ξεπέρασε κάθε ποσοστό πού εἶχε καταγραφεῖ στή σύγχρονη περίοδο»³⁸. Κι ὅπως τό ἔδειξαν ὁ Semett κι ὁ Cobb τό 1971, αὐτή ἡ περίοδος γνώρισε «τήν πιό ἐνεργητική ἄρνηση τῆς ἐξουσίας τῶν συνδικάτων ἀπ' τή μεριά τῶν νέων ἐργαζόμενων»³⁹.

34. Sidney Lens, *The Labor Wars* (Πόλεμοι στό χώρο τῆς ἐργασίας) (Garden City, N.Y.: Anchor, 1974), σελ. 376.

35. Richard Armstrong, «Labor 1970: Angry, Aggressive, Acquisitive,» (Οἱ ἐργαζόμενοι τοῦ 1970: Ὅργισμένοι, ἐπιθετικοί καί ἄρπαγες) *Fortune* (Ὀκτώβριος 1969), σελ. 144. William καί Margaret Westley, *The Emerging Worker* (Ὁ ἀναδύμενος ἐργαζόμενος) (Montreal: McGill-Queen's University Press, 1971), σελ. 100.

36. Harold W. Davey, *Contemporary Collective Bargaining* (Σύγχρονες συλλογικές συμβάσεις ἐργασίας) (New York: Prentice-Hall, 1972), σελ. 153.

37. Norman J. Samuels, Assistant Commissioner, Wages and Industrial Relations, (Μισθοί καί ἐργοστασιακές σχέσεις), γράμμα πρὸς τόν συγγραφέα, 19 Ἀπριλίον 1974.

38. Aronowitz, στό προαναφερθέν, σελ. 214.

39. Richard Sennett καί Jonathon Cobb, *The Hidden Injuries of Class* (Τά ἕπουλα κτυπήματα στήν ἐργατική τάξη) (New York: Alfred A. Knopf, 1972), σελ. 4.

Ἡ ἀπεργία στήν General Motors τό 1970, ἦταν, ὅπως εἶπαμε, ἕνα παράδειγμα τοῦ πῶς χρησιμεύουν οἱ «στημένες» μάχες γιά νά ἐκτονωθεῖ μέ ἀσφαλῆ τρόπο ἡ ἀπωθημένη δυσaráεσκεια τῶν εργαζόμενων. Ἡ ἀπεργία τῆς τηλεφωνικῆς ἐταιρείας, πού ἐπεκτάθηκε σ' ὅλη τή χώρα τόν Ἰούλη τοῦ 1971, εἶναι ἄλλο ἕνα παράδειγμα, ὅπου μπορούμε νά παρατηρήσουμε τ' ἀποτελέσματα τοῦ ἀνερχόμενου κύματος ἐχθρότητας πρὸς τά συνδικάτα. Ἀπορρίπτοντας προσφορά τῆς Bell System, πού ἔδινε αὐξηση μισθῶν κατά 30% μέσα σέ 3 χρόνια, τό συνδικάτο C.W.U. (Communication Workers Union) τῶν εργατῶν τῆς τηλεφωνικῆς ἐταιρείας κήρυξε ἀπεργία, ἀναγγέλλοντας δημόσια ὅτι ἡ μοναδική του διεκδίκηση ἦταν: «Χρειαζόμαστε 31 μέ 32%», ὅπως δήλωσε ὁ πρόεδρος τοῦ συνδικάτου Joseph Berin.⁴⁰ Μετά ἀπό 6 μέρες ἀπεργίας κατακλήθηκε τό συμπληρωματικό ποσοστό, τήν ἴδια στιγμή πού ἡ Bell καθόριζε μιὰ νέα πολιτική, σύμφωνα μέ τήν ὁποία κάθε υπάλληλος ὑποχρεωνόταν νά συνδικαλιστεῖ καί νά συμπεριφέρεται καλά, ἂν δέν ἤθελε νά χάσει τή δουλειά του. Ἀλλά ἐνῶ παραχωροῦνταν ἔτσι στό C.W.U. τό κλασσικό ἀξίωμα ἐνός συνδικάτου, ἕνα μᾶλλον ἀναγκαῖο δῆμα, ὥστε νά μπορεῖ ν' ἀσκεῖ τό ρόλο τοῦ ἐπιτηρητῆ τῆς πειθαρχίας τῆς ἐργατικῆς δύναμης, χιλιάδες εργαζόμενων στήν τηλεφωνική ἐταιρεία ἀρνήθηκαν νά ἐπιστρέψουν στήν ἐργασία τους, ἐνῶ μερικοί συνέχισαν τήν ἀπεργία γιά μερικῆς βδομάδες, περιφρονώντας τίς ἐντολές τοῦ C.W.U.

Στίς 15 Αὐγούστου ἡ κυβέρνηση ἀνακοίνωσε μιὰ πολιτική παγώματος τιμῶν καί μισθῶν. Αὐτή ἡ πολιτική ἦταν, κατά ἕνα μεγάλο μέρος, ἀπάντηση στίς πράξεις ἀπειθαρχίας κι ἀνεξαρτησίας τῶν εργατῶν, τῶν ὁποίων τυπικό παράδειγμα ἦταν ἡ ἀνυπακοή τῶν εργατῶν τῆς Τηλεφωνικῆς. Ἴσως νά ὑπῆρχαν κι οἰκονομικοί λόγοι, ἀλλά αὐτό τό πάγωμα, ὅπως κι ὁ ἔλεγχος πού συνεπαγόταν, υἱοθετήθηκε ἐπίσης γιατί τά συνδικάτα χρειάζονταν τή βοήθεια τῆς κυβέρνησης γιά νά φρενάρουν τοὺς εργαζόμενους. Προφανῶς, οἱ στημένες ἀπεργίες παύουν νά ναι ἀποτελεσματικές ἀπ' τή στιγμή πού οἱ εργαζόμενοι ἀρνούνται νά παίξουν τό ρόλο πού τοὺς ἔχει ἀποδοθεῖ, π.χ. ὅταν ἀποφασίζουν οἱ ἴδιοι νά συνεχίσουν μιὰ ἀπεργία.

Ὁ Georges Meany, ἡγέτης τῆς AFL-CIO, συνηγοροῦσε γιά μιὰ πολιτική παγώματος τιμῶν καί μισθῶν ἀπ' τό 1969⁴¹. Τίς βδομάδες πού προηγήθηκαν τῆς 15ης Αὐγούστου συνάντησε πολλές φορές ἐμπιστευτικά τόν Πρόεδρο Νίχσον.⁴² Δημόσια, αἰσθανόταν ἀναγκασμένος νά καταγγεῖλει τό πάγωμα σάν ἐντελῶς ἄδικο γιά τοὺς εργαζόμενους καί νά τό χαρακτηρίσει «μάννα πού προσφερόταν στό μεγάλο κεφάλαιο». Ἀλλά δέν ἀπαίτησε κἄν οὔτε ἕναν εἰδικό φόρο πάνω στά ὑπερ-κέρδη. Ἀντίθετα, τάχθηκε ὑπέρ τῆς δημιουργίας μιᾶς μόνιμης ἐπιτροπῆς ἐλέγχου τῶν τιμῶν καί μισθῶν, ὅπου, ἐξυπακούεται,

40. (Δήλωση τοῦ προέδρου τῆς CWA Joseph Beirne, *New York Times*, 18 Ἰουλίου 1971.

41. Aronowitz, στό προαναφερθέν, σελ. 244.

42. Jack Anderson's «Merry-Go-Round», (*Εὐτυχημένοι, προχωροῦν χέρι-χέρι*) 23 Αὐγούστου 1971.

θά έπρεπε νά συνεργάζονται κι οί έπίσημοι αντιπρόσωποι τών εργαζόμενων.

Φαίνεται άρκετά προφανές ότι τ' άφεντικά κατάλαβαν τήν αναγκαιότητα μιάς κυβερνητικής παρέμβασης. Τό Σεπτέμβρη, ένα άρθρο τής Fortune έλεγε ότι ή δημιουργία ενός «*συστήματος έξεταστικών έπιτροπών κι έπιτροπών έλέγχου τών τιμών και μισθών είναι ή μεγαλύτερη έλπίδα για νά σταματήσει ή άνοδος του κόστους, στήν όποία ή εργοδοσία και τά συνδικάτα δέν μό- ρεσαν ν' άντισταθοῦν*»⁴³. Έπειδή οί εργαζόμενοι είναι αναγκασμένοι νά διεκδικοῦν αύξήσεις μισθών και κοινωνικές παροχές, δηλ. τίς μόνες παραχω- ρήσεις πού τούς γίνονται, για ν' άντισταθμίζουν μερικά τήν έλλειψη αύτονο- μίας στήν εργασία τους, ή δράση τους συνέβαλε προφανώς στήν ένίσχυση τής οικονομικής πίεσης, ιδιαίτερα μάλιστα σέ περίοδο πληθωρισμού. Ό Arthur M. Louis (*Fortune*, Νοέμβρης 1971) παρατηροῦσε ότι τά συνδικαλιστικά στελέχη βρισκόνταν για ένα διάστημα σέ άνησυχία. Και μιλώντας για «*έξ- γερμένη βάση*» στους φορτοεκφορτωτές, τούς άνθρακωρύχους, τούς εργάτες μεταλλουργίας, πρόσθετε: «*Πολύ πριν ό πρόεδρος Νίχσον άναγγείλει τό πά- γωμα τιμών και μισθών, πολλοί συνδικαλιστές ήγέτες ζητοῦσαν τή σταθερο- ποίηση, μόνο και μόνο για νά βγοῦν οί ίδιοι από μιά δύσκολη θέση*»⁴⁴.

Ένα κύριο άρθρο τής Fortune (*Γενάρης 1972*), προέλεγε ότι τό φθινόπωρο ήταν πιθανό νά ξεσπάσει ένα κύμα άγριων άπεργιών στή χώρα και νά έξα- ναγκάσει τούς αντιπροσώπους τών εργαζόμενων σέ παραίτηση άπ' τίς τρι- μερείς έπιτροπές (*κυβέρνηση, εργοδοσία, συνδικάτα*). Πραγματικά, ό Meany κι ό Woodcock άναγκάστηκαν νά έγκαταλείψουν τήν τριμερή έπιτροπή πολύ πριν τό φθινόπωρο, άκριβώς γιατί ή βάση άρνιόταν νά «*συνυπογράψει*» τήν καθαρά άντεργατική πολιτική μισθών αύτής τής έπιτροπής. Παρ' όλο πού ό Fitzsimmons, ό ήγέτης του συνδικάτου τών οδηγών φορηγών, άποφάσισε νά παραμείνει, ή έπιτροπή, άν και συνέχισε τούς έλέγχους της, είδε στή διάρκεια τών 4 «*φάσεων*» τής ύπαρξής της τήν άξιοπιστία της νά κλονίζεται σοβαρά και τήν έπιρροή της νά μειώνεται μέ γρήγορο ρυθμό. Άν και τό πρόγραμμά της έλέγχου είχε πρόωρο τέλος, τό Γραφείο Στατιστικής τής Έργασίας (*Bureau of Labour Statistics*) άποδίδει τά αίτια του μικρού αριθμού τών άπεργιών τό 1972 (*ό μικρότερος τά 5 τελευταία χρόνια*) στήν αύξηση τών μισθών στο άνώτατο όριο, πού επέβαλε αυτό τό πρόγραμμα.

43. Robert V. Roosa, «A Strategy for Winding Down Inflation.» (*Στρατηγική για τή συγκρά- τηση του πληθωρισμού*) *Fortune* (Σεπτέμβριος 1971), σελ. 70.

44. Arthur M. Luis, «Labor Can Make or Break the Stabilization Program.» (*Οί εργαζόμενοι θά συμβάλλουν ή θά άντιταχθοῦν στο πρόγραμμα σταθεροποίησης*;) *Fortune* (Νοέμβριος, 1971), σελ. 142.

45. Editorial: «Phasing Out Phase Two.» (*Η έξάληψη τής δευτέρας φάσεως*) *Fortune* (Ια- νουάριος 1972), σελ. 63.

46. Γραφείον Στατιστικής επί των Έργατικών θεμάτων, *Work Stoppages in 1972: Summary Report* (Στάσεις εργασίας κατά τό 1972: περιληπτική αναφορά). (Washington: Department of Labor, 1974), σελ. 1.

Κατά τή διάρκεια τής πρώτης «φάσης», δηλ. τήν περίοδο παγώματος τῶν 90 ἡμερῶν, ὁ David Deitch ἔγραφε ὅτι «ὁ καπιταλισμός ἔχει ἀνάγκη ἀπό ἕνα δυνατό καί συγκεντρωτικό συνδικαλιστικό κίνημα, μέ τή βοήθεια τοῦ ὁποίου θά μπορούσε νά «περάσει» συμφωνίες». Κι ἐξηγοῦσε τί ἐννοοῦσε λέγοντας «δυνατό»: «Ἡ γραφειοκρατία πρέπει τελικά νά μπορεῖ νά ἐπιβάλλει τή σιωπή στή βάση, ἄν θέλει νά συμμετέχει στήν τριμερῆ σχεδιοποίηση, μ’ ἄλλα λόγια οἱ ἄγριες ἀπεργίες δέν πρέπει νά γίνονται ἀνεκτές⁴⁷».

Ἄκόμα κι ἐδῶ ἡ ἐργοδοσία ἔκανε σαφές ὅτι κατανοοῦσε πλήρως τόν κρίσιμο ρόλο πού ἔπαιζαν τά συνδικάτα. Τό Μάη τοῦ 1970, λίγες ὥρες μετά τό ἀεροπορικό δυστύχημα πού στοίχισε τή ζωή στόν Walter Reuther, πρόεδρος τοῦ U.A.W., ἀκούστηκαν φωνές νά ὑψώνονται δημόσια, ἀπαιτώντας ἕναν ἀντικαταστάτη ἱκανό νά «συγκρατήσει» τούς ἐργαζόμενους. Ὁ Virgil Boyd, πρόεδρος τής Chrysler, δήλωνε στούς New York Times: «Εἶχαμε μιά ἰσχυρή προσωπικότητα γιά νά ἐλέγχει τήν κατάσταση... Ἐλπίζω ὅτι ὁ διάδοχός του θά μπορέσει νά διατηρήσει τήν ἐσωτερική πειθαρχία μέ παρόμοιο τρόπο⁴⁸». Καί ἡ Fortune τοῦ Γενάρη 1971, παραπονιόταν ὅτι δέν εἶχε στή διάθεσή της ἕναν τέτοιο δυνατό ἄνδρα στό συνδικάτο τῶν ἀνθρακωρῶν. Ὁ ὑπότιτλος τοῦ ἀρθρου ἔλεγε: «Οἱ προμήθειες ἀνθρακα αὐτῆς τῆς χώρας, καθώς κι ἡ βιομηχανική της εὐημερία, ἐξαρτιῶνται ἀπό ἕνα συνδικάτο, πού ἔχει χάσει τόν ἔλεγχο τῶν μελῶν του»⁴⁹.

Ἄν κι ὁ ἔλεγχος τῶν τιμῶν καί μισθῶν ἀπέτυχε, ἡ κυβέρνηση βοήθησε τά συνδικάτα μέ πολλούς ἄλλους τρόπους. Ἄπ’ τό 1970 π.χ., ἡ κυβέρνηση προσπάθησε νά ἐνισχύσει τίς ἐπίσημες ἀπεργίες, ἐξ’ αἰτίας τοῦ ρόλου ἀσφαλιστικῆς δικλείδας πού παίζουν. Τόν Ἰούνη τοῦ 1970, τό Ἀνώτατο Δικαστήριο τῶν Η.Π.Α., ἀποφάνθηκε ὅτι ἕνας ἐργοδότης μπορεῖ νά πετύχει ἄπ’ τό δικαστήριο ἀπόφαση πού νά ἐξαναγκάζει τούς ὑπάλληλους του νά λύνουν τήν ἀπεργία τους ὅταν ὑπάρχει συμφωνία ἀνάμεσα σ’ αὐτόν καί τά συνδικάτα, ἡ ὁποία περιέχει ὄρους πού ἀποκλείουν τήν ἀπεργία καί παραπέμπουν σέ διαιτησία. «Αὐτή ἡ ἀπόφαση τοῦ 1970 προκάλεσε μεγάλη ἐκπληξη σέ πολλούς παρατηρητές»,⁵⁰ γιατί ἐρχόταν σ’ ἀντίθεση μέ μιά ἀπόφαση τοῦ 1962, πάλι τοῦ Ἀνωτ. Δικαστηρίου, πού θεωροῦσε τίς ἀπεργίες σάν νόμιμες ἐργατικές διενέξεις. Παρόμοια τό 1970, κατά τή διάρκεια τῆς 4μηνος ἀπεργίας στήν General Electric στό Schenectady (Νέα Ὑόρκη), κυβερνητικοί ὑπάλληλοι «ἰκέτευαν τούς μὴ συνδικαλισμένους ἐργάτες νά μὴ ἐπιχειρήσουν νά διασχίσουν τίς ἀπεργιακές φρουρές καί νά μπουῖν στό ἐργοστάσιο, μέ τό

47. David Deitch, «Watershed of the American Economy,» *The Nation* (13 Σεπτεμβρίου 1971), σελ. 201.

48. Τό παραθέτει ὁ Serrin στό προαναφερθέν, σελ. 24.

49. Thomas O’Hanlon, «Anarchy Threatens the Kingdom of Coal,» (Ἡ ἀναρχία ἀπειλεῖ τό βασίλειο τοῦ ἀνθρακος) *Fortune* (Ἰανουάριος 1971), σελ. 78.

50. Arthur A. Sloane καί Fred Witney, *Labor Relations (Οἱ ἐργασιακές σχέσεις)* (New York: Prentice-Hall, 1972), σελ. 390.

έπιχείρημα ότι αυτό θά μπορούσε νά θέσει σέ κίνδυνο τήν κοινωνική ειρήνη»⁵¹. Η *Fortune* δημοσίευσε τή σχετική φωτογραφία μέ τήν παρακάτω λεζάντα: «Έμποδίζονται οί εργάτες νά μπουν στό εργοστάσιο. Άκατανόητη προσπάθεια τών αστυνομικών του *Schenectady* νά έμποδίσουν τούς εργάτες πού ήθελαν νά δουλέψουν, νά διασχίσουν τίσ άπεργιακές φρουρές»⁵².

Μιά άπόφαση του Άνωτ. Δικαστήριου τό 1972, δείχνει μέχρι πού είναι έτοιμο νά φτάσει τό Κράτος γιά νά διαφυλάξει τή φάρσα τών συνδικαλιστικών άπεργιών. Αύτή ή άπόφαση διέταζε τήν έπαναπρόσληψη 4 όδηγών φορητών στήν Καλιφόρνια, μέ άναδρομική καταβολή μισθών 5 χρόνων (όμόφωνη άπόφαση τής 7-11-1972), μέ τό σκεπτικό ότι «ή άπόλυση ενός εργαζόμενου γιά τό άπλό γεγονός ότι έλαβε μέρος σέ μιά άπεργία, είναι μιά πρακτική παράνομη κι επιδολαής»⁵³. Η κυβέρνηση ύποστήριξε τίσ «άναγνωρισμένες» άπεργίες όχι μόνο μ' άρνητικό, αλλά έπίσης και μέ θετικό τρόπο. Η *Wharton School of Finance and Commerce*, μετά άπό σχετική μελέτη 18 μηνών, ανακάλυψε ότι τά επιδόματα άνεργίας, ή δημόσια βοήθεια και τά δελτία τροφίμων πού διαμοιράστηκαν στους άπεργούς, άποτελοΰσαν στήν πραγματικότητα «μιά χρηματοδότηση, σέ μεγάλο μέρος, τών παρατεινόμενων στάσεων εργασίας, χρηματοδότηση πού έξασφαλιζόταν άπ' τόν άμερικάνο φορολογούμενο»⁵⁴.

Υπάρχουν όμως και τομείς, όπου τά συνδικάτα δέν θέλουν νά ρισκάρουν ούτε μιά έπίσημη άπεργία. Τό *United Steel Workers of America* (συνδικάτο τών εργατών σιδηρουργίας), είναι ένα συνδικάτο πού έπιτρέπει μόνο στά μόλιμα μέλη του νά ψηφίζουν κατά τήν επικύρωση μιάς συμφωνίας, και πού «κατά τύχη» συμμερίζεται τήν άποψη τών μεγάλων εταιρειών χάλυβα, όπως εκφράστηκε τόν Μάρτη του 1973, και σύμφωνα μέ τήν όποία, μόνο οί διαπραγματεΰσεις και οί διαιτησίες μπορούν νά λύνουν τίσ διαφορές. Οί συμφωνίες πού πέρασαν στή μεταλλουργία και επικυρώθηκαν τόν Άπρίλη του 1974, όριζαν ότι τουλάχιστο στή περίοδο 1974-1980 δέν έπιτρεπόταν καμμιά άπεργία⁵⁵. Τόν Μάρτη 1974, λίγες μέρες πριν, τό όμοσπονδιακό δικαστήριο, άπορρίπτοντας αίτηση εργατών βάσης τής μεταλλουργίας, άποφάνθηκε ότι τό συνδικάτο δέν έπρεπε άπαραίτητα νά ναι δημοκρατικό γιά νά κλείσει μιά συμφωνία μέ τή διεύθυνση⁵⁶.

51. Άπόσπασμα από ένα άντισυνδικαλιστικό άρθρο του John Davenport, «How to Curb Union Power» (Πώς νά άναχετίσουμε τήν έξουσία του συνδικάτου) *Fortune* Ιούλιος 1971, σελ. 52.

52. στό ίδιο, σελ. 54.

53. *Los Angeles Times*, 8 Νοεμβρίου 1972.

54. Armand J. Thieblot και Ronald M. Cowin, *Welfare and Strikes — The Use of Public Funds to Support Strikers* (Πρόγραμμα κοινωνικής προνοίας και άπεργίες — Η χρήση τών δημοσίων κονδηλίων γιά τήν ύποστήριξη τών άπεργών) (Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1973), σελ. 185.

55. *New York Times*, 13 Άπριλίου 1974.

56. *Weekly People*, 27 Άπριλίου 1974.

Ο David Deitch, πού τόν αναφέραμε καί παραπάνω, εἶπε ὅτι ἡ σταθερότητα τοῦ συστήματος ἀπαιτεῖ μιά συγκεντρωτική συνδικαλιστική δομή. Τό προτεές συγκεντροποίησης πέρασε στήν πράξη κι ἐπιταχύνθηκε μετά τήν αὐξημένη δραστηριότητα τῶν μισθωτῶν τῆ δεκαετία τοῦ '60. Ἐνα ἄρθρο τῆς ὁμοσπονδιακῆς ἐφημερίδας Monthly Labour Review (*Μηνιαία ἐργατική ἐπιθεώρηση*) τόν Ἰούνη τοῦ 1971, ἀναφέρεται σ' αὐτή τήν ἐπιτάχυνση τῆς συγχώνευσης τῶν συνδικάτων στό διάστημα 1968-1971. Ἔτσι, τόν Αὐγουστο τοῦ 1972, συγχωνεύτηκαν δύο συνδικάτα, τό United papermakers and paperworkers (*Ἐνωμένο Συνδικάτο τῶν ἐργατῶν τῆς χαρτοβιομηχανίας*) καί τό International brotherhood of pulp, sulphite and paper mill workers (*Διεθνῆς ἀδελφότητα τῶν ἐργατῶν χαρτοπολτοῦ καί ἐπεξεργασίας χάρτου*), καθώς ἐπίσης καί τά: United Brewery workers (*Ἐνωμένοι ἐργάτες ζυθοποιίας*) καί τό συνδικάτο τῶν ὁδηγῶν φορτηγῶν⁵⁸. Ὁ Harry Bridges, πρόεδρος τοῦ συνδικάτου τῶν φορτοεκφορτωτῶν, ὑποστήριξε σέ μιά ὁμιλία του στίς 5 Ἰούλη 1973, τή δημιουργία «ἐνός μεγάλου κινήματος τῆς ἐργασίας ἢ μιάς ὁμοσπονδίας σέ ἐθνική κλίμακα»⁵⁹.

Αὐτή ἡ διαδικασία συγκεντροποίησης εἶχε σάν συνέπεια ν' ἀπομακρύνει ὄλο καί περισσότερο τό ἄτομο ἀπό κάθε θέση πού θά τοῦ ἔδινε τή δυνατότητα νά ἐπηρεάσει τή συνδικαλιστική ἱεραρχία, κι αὐτό σέ μιά στιγμή πού ὑπάρχει ὄλο καί μεγαλύτερη πιθανότητα νά ὑποχρεώνεται νά ἐντάσσεται σ' ἓνα συνδικάτο ἄν θέλει νά ἔχει δουλειά. Ἡ κατάσταση λοιπόν θύμιζε ἀρκετά αὐτήν πού ἐπικρατοῦσε στήν ἐθνικοσοσιαλιστική Γερμανία, ὅπου ὁ κάθε ἐργαζόμενος ἦταν ἀναγκασμένος ν' ἀνήκει σέ «ἓνα μεγάλο ἐθνικό κίνημα τῆς ἐργασίας ἢ σέ μιά ὁμοσπονδία». Τό 1969 εἶδαμε, στήν περιοχή τοῦ κόλπου τοῦ San Francisco, στό Ὁκλαντ, τήν East Bay regional Park district νά περνάει μιά συμφωνία σπάνια καί ἴσως μάλιστα μοναδική, κατά τήν ὁποία κάθε ὑπάλληλος μιάς δημόσιας ὑπηρεσίας (*Σημ. τοῦ μετ. – δηλ. κρατικῆς*) «ἔπρεπε εἶτε νά γραφεῖ στό συνδικάτο, εἶτε νά καταβάλλει σ' αὐτό τήν εἰσφορά»⁶⁰. Στήν ἴδια περιοχή πάλι, αὐτή ἡ πρακτική κρίθηκε σωστή τό 1973, ὅταν μιά ἀπόφαση τοῦ διαιτητικοῦ δικαστή Robert E. Burns, σέ μιά δίκη πού χρησίμευε σάν προηγούμενο καί πού ἀφοροῦσε τήν πόλη Hayward, ἀποφαινόταν ὅτι «μιά πόλη μπορεῖ νά ἀπαιτεῖ ἀπ' τούς δημοτικούς ὑπαλλήλους τῆς νά πληρώνουν σ' ἓνα συνδικάτο τό ἀντίτιμο τῶν δικαιωμάτων ἐγγραφῆς καί τῶν ἐτήσιων ἐνσήμων, ἄν θέλουν νά κρατήσουν τή δουλειά τους»⁶¹. Ἄν πιστέ-

57. Lucretia M. Dewey, «Union Merger Pace Quickens», (*Ἡ ἐπιτάχυνση τοῦ ρυθμοῦ συγχώνευσης τοῦ συνδικάτου*) Monthly Labor Review (Ἰούνιος 1971), σελ. 63-70.

58. New York Times, 3 καί 6 Αὐγούστου 1972.

59. Ἐπιβεβαιωμένο ἀπό τόν Harry Bridges, γράμμα πρὸς τόν συγγραφέα, 11 Ἀπριλίου 1974.

60. Dicke Mesiter, «Public Workers Union Win a Rare Agreement», (*Τό συνδικάτο τῶν ἐργατῶν τοῦ δημοσίου ἐπιτυγχάνει μιά σπάνια συμφωνία*) San Francisco Chronicle, 13 Ἀπριλίου 1969.

61. San Francisco Chronicle, «Union Fee Ruling on City Workers», 31 Ὀκτωβρίου 1973.

ψουμε τό ἀμερικάνικο Ὑπουργεῖο Ἐργασίας, αὐτή ἡ ἀπόφαση δέν εἶναι ἐφαρμόσιμη μόνο στους δημόσιους υπάλληλους. Σ' ἓνα ἄρθρο μέ τίτλο: «*Τί συμβαίνει ὅταν ὅλοι εἶναι συνδικαλισμένοι*», ἀφήνει νά ἐννοηθεῖ ὅτι ἡ γενική ὑποχρέωση τοῦ «*συνδικαλιζέσθαι*» θά ἦταν ἀναπόφευκτη.

Τό θέμα τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ δέν εἶναι κατ' ἀρχήν ἡ ἀπουσία δημοκρατίας στά συνδικάτα· ἀλλά εἶναι σημαντικό νά ἐπιμείνουμε στό γεγονός ὅτι ἡ δάση δέν τά ἐλέγχει καθόλου. Τό 1961, ὁ Joël Seidman σχολίαζε ὡς ἐξῆς τήν κατάσταση ἑνός κλασσικοῦ τύπου συνδικαλισμένου: «*Εἶναι δύσκολο νά διαβάσει κανεῖς τά καταστατικά τῶν συνδικάτων, χωρίς νά ἐκπλαγεῖ ἀπ' τήν πληθώρα τῶν διατάξεων πού ἀναφέρονται στά καθήκοντα καί τήν πειθαρχία τῶν μελῶν, σ' ἀντίθεση μέ τίς ἐλάχιστες διατάξεις πού ἀναφέρονται στά δικαιώματα τῶν μελῶν μέσα στήν ὀργάνωση*»⁶². Μποροῦμε ἐδῶ ν' ἀναφέρουμε δύο θαυμάσιες μελέτες πάνω σ' αὐτό τό θέμα πού κυκλοφόρησαν τό 1970. Τήν «*Autocracy and Insurgency in organized Labour*» (*Ἀυταρχικότητα καί ἐξέγερση τῶν συνδικαλισμένων ἐργατῶν*) τοῦ Burton Hall⁶³, καί τήν: «*Apathy and others Axioms: Expelling the Unions dissenters from history*» (*Ἀπάθεια καί ἄλλα ἀξιώματα: Ξεγράψτε ἀπ' τήν ἱστορία αὐτούς πού ἀμφισβητοῦν τά συνδικάτα*) τοῦ H.W. Benson⁶⁴.

Ἐχοντας κινδυνεύσει σχετικά λίγο ἀπ' τίς ἐνέργειες τῶν μελῶν τους, τά συνδικάτα ἄρχισαν νά συσφίγγουν τούς δεσμούς τους μέ τήν κυβέρνηση καί τήν ἐργοδοσία. Οἱ Times Post Service, στό τεῦχος τοῦ Ἀπριλίου 1969, ἀποκαλύπτουν τή σύγκλιση μιᾶς 3ήμερης σύσκεψης ἀνάμεσα σέ ἡγέτες τῆς AFL-CIO καί σέ ἄτομα πού κατεῖχαν ψηλά πόστα στήν κυβέρνηση Νίξον. Πρόκειται για μιᾶ μυστική σύσκεψη πού ἐγινε στήν πολυτελεῖ λουτρόπολη Greenbriar. Διαβάζουμε λοιπόν στους Times Post Service, ὅτι «*Ἀνώτατα στελέχη τῆς κρατικῆς καί τῆς συνδικαλιστικῆς γραφειοκρατίας, μαγεύρεψαν ἓνα «ραντεβού ἐρωτευμένων» στά βουνά τῆς Δυτ. Βιρτζίνια· ἦταν μιᾶ ἰδιωτικῆ σύσκεψη ὅπου ἔπαιρναν μέρος τοῦλάχιστο 12 μέλη τῆς κυβερνήσεως Νίξον*»⁶⁵. Ἀξίζει ἐπίσης ν' ἀναφέρουμε ἓνα ἐκπληκτικό ἄρθρο τῶν New York Times τῆς τελευταίας μέρας τοῦ 1972, γιατί ἀφήνει νά διαφανοῦν αὐτοί οἱ δεσμοί

62. Joel Seidman, «*Political Controls and Member Rights: An Analysis of Union Constitutions*», (Πολιτικός ἔλεγχος καί δικαιώματα τῶν μελῶν: Μιά ἀνάλυση τῶν καταστατικῶν τῶν συνδικάτων). Δοκίμια ἐπί τῶν προβλημάτων ἐρεῦνης καί τῶν προοπτικῶν τῶν ἐργοστασιακῶν σχέσεων. (Ann Arbor: University of Michigan Press, 1961).

63. Burton Hall, ed., *Autocracy and Insurgency in Organized Labor* (*Ἀυταρχικότητα καί ἐξέγερση τῶν συνδικαλισμένων ἐργατῶν*) (New Brunswick, N.J.: Transaction Books, 1972).

64. H.W. Benson, «*Apathy and Other Axioms: Expelling the Union Dissenter From History*», (*Ἡ ἀπάθεια καί ἄλλα ἀξιώματα: Ἡ διαγραφή ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν ἀντιτασσομένων στά συνδικάτα ἐργατῶν*) Irving Howe, ed., *The World of the Blue Collar Worker* (*Ὁ κόσμος τοῦ βιομηχανικοῦ ἐργάτη*) (New York: Quadrangle Books, 1972), σελ. 209-226.

65. *Times-Post Service*. «*Administration's Tryst with Labor*», (Τό εἰδύλλιο τῆς κυβερνήσεως μέ τούς ἐργατοπατέρες) *San Francisco Chronicle*, 14 Ἀπριλίου 1969.

66. *New York Times*, «*Key Jobs Offered to Labor by Nixon*» (*Ὁ Νίξον προσφέρει θέσεις κλειδιά στή συνδικαλιστική ἡγεσία*) 31 Δεκεμβρίου 1972), σελ. 1.

ανάμεσα στην κυβέρνηση και τους αντιπροσώπους των συνδικάτων «Ένα στέλεχος του Λευκού Οίκου, πολύ ένημερο, αποκάλυψε ότι ο πρόεδρος Νίξον προσφέρθηκε να παραχωρήσει σε συνδικαλιστές αντιπροσώπους ψηλά πόστα στα ύπουργεία της δημοσπονδιακής κυβέρνησης. Η προσφορά αυτή, πού λέγεται ότι δεν έχει προηγούμενο σ' όλη την ιστορία των συνδικάτων, έγινε, κατά τη διάρκεια μιās συνεδρίασης στο Λευκό Οίκο, μιά δδομάδα πριν, στους εκπροσώπους των συνδικάτων στή National Productivity Commission (Έπιτροπή της Έθνικης Παραγωγικότητας), συμπεριλαμβανομένων και των Georges Meany, προέδρου της AFL-CIO, και Frank F. Fitzsimmons, προέδρου της I.B.T.. Σύμφωνα με όρισμένες συνδικαλιστικές πηγές, πρέπει να δοϋμε την προσφορά αυτή σαν πρόταση να δοθούν σε ανθρώπους των συνδικάτων πόστα ίσοδύναμα – από άποψη ίεραρχίας – με ύφυπουργεία, σ' όλες τις σχετικές κυβερνητικές ύπηρεσίες. Άν ή προσφορά αυτή γίνει αποδεκτή, θά πρόκειται για έναν σημαντικό σταθμό στην εξέλιξη των παραδοσιακών σχέσεων ανάμεσα στα συνδικάτα και την κυβέρνηση»⁶⁷.

Στό Όρεγκον, οί δραστηριότητες τόσο της AFL-CIO όσο και της «Associated Oregon Industries» (Ένωμένες βιομηχανίες του Όρεγκον), πού αντιπροσωπεύει την εργοδοσία των μεγάλων επιχειρήσεων, αποκάλυπταν, στίς αρχές της δεκαετίας του '70, τίς στενές και καθημερινές σχέσεις ανάμεσα σε εργοδότες και συνδικάτα, πάνω σ' όλα σχεδόν τά ζητήματα. Συνένωσαν τίς προσπάθειές τους για να επηρεάσουν μέλη του Κογκρέσσου, με σκοπό να μή ψηφιστούν προτάσεις νόμων πού είχαν ύποβληθεί από ύποστηρικτές των καταναλωτών και του περιβάλλοντος, κι έφτασαν μέχρι τό σημείο να στείλουν όμιλητές, οί μέν στίς συγκεντρώσεις των δέ, τό φθινόπωρο του 1971. Έτσι, στίς 2 Σεπτέμβρη ο πρόεδρος της AOI Phil Bladine προσκάλεσε την AFL-CIO, ενώ στίς 18 Σεπτέμβρη ο πρόεδρος της AFL-CIO Ed Whalen μιλούσε μπροστά στα μέλη της AOI. Στήν Καλιφόρνια, όπως και σε πολλές άλλες Πολιτείες, τό σχήμα ήταν συχνά τό ίδιο: π.χ., τά συνδικάτα και τ' άφεντικά εργάστηκαν χέρι-χέρι για να επιτεθούν στους οικολόγους τό 1972, και για ν' άντιτεθούν σ' αυτούς πού ζητούσαν μιá τροποποίηση των χρηματικών πόρων των εκλογικών εκστρατειών τό 1974⁶⁸.

Άποκαλυπτικό είναι τό κύριο άρθρο του Jonathan Kwitney στή Wall Street Journal (15 Μάη 1973), με τίτλο: «Strange Bedfellows. From Labor, Business' Own Dominican Resort» (Παράξενες άλλαξοκωλιές: Τό κοινό παραθεριστικό κέντρο Έργασίας-Κεφαλαίων στον Άγιο Δομίνηκο). Μάθαινε κανείς ότι μεταξύ των πλειοψηφούντων μετόχων μιās φυτείας 6.000 έκταριών και της πλάξ της Punta Cana, στή Δομινικανή Δημοκρατία, ήταν ο

67. Phil Stanford, «Convention Time», (Ό χρόνος των συνδικαλιστικών συνεδρίων) Oregon Times (Σεπτέμβριος 1971), σελ. 4.

68. Δές για παράδειγμα τό κύριο άρθρο του ένημερωτικού δελτίου του AFL-CIO της Καλιφόρνιας, υπό τόν τίτλο: The Convention Caper (Οί χοροπηδώντες στα συνέδρια των συνδικάτων), 14 Ιανουαρίου 1972.

Georges Meany κι ό Dane Kirkland, πρόεδρος και ταμίας αντίστοιχα τής AFL-CIO, καθώς επίσης ό Keith Terpe, στέλεχος τής Seafarer's Union (συνδικάτο τών ναυτεργατών) άπ' τή μία, κι άπ' τήν άλλη ύψηλά ιστάμενο στέλεχος τής άνώνυμης εταιρείας Seatrain Line Inc., πού άπασχολούσε ναυτικούς συνδικαλισμένους στό συνδικάτο τού Terpe.

Τά χτυπητά αυτά παραδείγματα τής ανάπτυξης τής συμπαιγνίας και τής συνεργασίας ανάμεσα στους συνδικαλιστές ήγέτες και τ' άφεντικά, τίς περισσότερες φορές ξεχνιούνται ή άγνοούνται, καθώς ό άληθινός τους χαρακτήρας συχνά παραγνωρίζεται. Άλλά αυτοί πού μπορούν νά αντίληφθούν ότι ό εργαζόμενος δέν άνέχεται πιά τίς καθημερινές συνθήκες εργασίας πού δέν έλέγχει, και μάλιστα δέν τίς άνέχεται μέ ένεργητικό τρόπο, βλέπουν ότι μία τέτοια συνεργασία συνδικάτων-άφεντικών είναι αναγκαία και ακόμα πρέπει νά ενισχύεται όλο και περισσότερο. Τό Personnel, περιοδικό τής American Management Association (Ένωση στελεχών και διευθυντών Άμερικάνικων έργοστασίων), έγραφε στις άρχές τού 1971 ότι «Ίσως είχε φτάσει ή ώρα γιά νά γίνει ένας γάμος συμφέροντος ανάμεσα στους δύο (συνδικάτα και διεύθυνση), γιά νά διατηρηθεί ή τάξη»⁶⁹. Άλλά ύπογράμμισε ότι πολλοί εργαζόμενοι «έχουν τήν τάση νά μήν έμπιστεύονται τό συνδικάτο»⁷⁰.

Ή αιτία αυτής τής δυσπιστίας είναι, όπως είδαμε, αυτή ή ιστορική άρνηση τών συνδικάτων νά αναμιχθούν στόν έλεγχο τής εργασίας άπ' τήν διεύθυνση τών επιχειρήσεων. Τό περιοδικό τής AFL-CIO «The American Federationist» παραδεχόταν άνοιχτά, σ' ένα άρθρο πού είχε σαν τίτλο: «Work is here to stay, Alas» (Άλοίμονο! Ή εργασία ύπάρχει άκόμη), ότι τά συνδικάτα δέν ενδιαφέρονταν γι' αυτό και ότι, κατά συνέπεια, δέν ήθελαν ν' αναμιχθούν. Αυτή ή παραδοσιακή θέση πάνω στό ζήτημα έξηγει επίσης γιατί ό C. Jackson Grayson, κοσμήτορας τής School Business Administration (Σχολή έμπορικής και διομηχανικής διεύθυνσης) τού Πανεπιστήμιου Southern Methodist University, και πρώην πρόεδρος τής Έπιτροπής Τιμών (Price Commission), καλούσε τά συνδικάτα σέ συνεργασία μέ τή διεύθυνση. Και στό τεύχος τής 12 Γενάρη τού περιοδικού Business Week, βρίσκουμε μία έκκληση γιά μία «συμβολική καθιέρωση τής 4 Ίουλίου 1976, καθιέρωση πού θά έπαιρνε τή μορφή πραγματικής ύπογραφής ενός ντοκουμέντου, μιās διακήρυξης άλληλο-εξάρτησης ανάμεσα στα συνδικάτα και τήν εργοδοσία, γιατί είναι άδιαχώριστα δεμένοι μέσα στην επιδίωξη τής παραγωγικότητας».

Ή παραγωγικότητα - μ' άλλα λόγια, ή παραγωγή ανά ώρα εργασίας - μειώθηκε σαφώς μετά τήν κινητοποίηση τών εργατών, πού ήταν άποτέλεσμα τής άνικανοποίησής τους. Ένα δείγμα τής διαρκούς εξέγερσης ενάντια στην εργασία, βρίσκεται στις επανειλημένες, συντονισμένες καμπάνιες ύπέρ τής

69. Robert J. Marcus, «The Changing Workforce», (Ή εύρισκόμενη σέ διαδικασία άλλαγής εργασιακή δύναμη) Personnel (Ίανουάριος-Φεβρουάριος 1971), σελ. 12.

70. Στο ίδιο, σελ. 10.

αύξησης τής παραγωγικότητας, όπως π.χ. οί προσπάθειες τής United Steel Workers (συνδικάτο τών εργατῶν σιδηρουργίας), πού πήραν μεγάλη δημοσιότητα. Ένα ειδικό τεύχος τοῦ Business Week, στίς 9 Σεπτέμβρη 1972, αφιερωμένο στήν παραγωγικότητα, υπογράμμισε αὐτό τό πρόβλημα· υπογράμμισε ἐπίσης τήν ἀντίθεση τῶν εργατῶν σέ τέτοιου εἶδους καμπάνιες πού υποστηρίζονται ἀπ’ τά συνδικάτα⁷¹. Φαίνεται νά ὑπάρχει στενή σχέση ἀνάμεσα σ’ αὐτή τή μείωση τής παραγωγικότητας καί τήν ἀντίσταση (τῶν εργατῶν) στίς ὑπερωρίες, ἀκόμα καί κατά τίς περιόδους ὕφεσης. Ὄταν, τόν Ἀπρίλη τοῦ 1974, πολλές χιλιάδες ἐργαζόμενων τής Ford ἀρνήθηκαν νά δουλέψουν ὑπερωριακά, ἕνα ἀνώτατο στέλεχος αὐτῆς τῆς ἐπιχείρησης δήλωσε: «Τά ἔχουμε χαμένα μ’ αὐτό πού ἔγινε, ἂν λάβουμε ὑπ’ ὄψη τή γενική οἰκονομική κατάσταση»⁷². Πάλι τόν Ἀπρίλη τοῦ 1974, τό Ὑπουργεῖο ἐργασίας δήλωσε ὅτι «ἡ παραγωγικότητα τῶν ἀμερικάνων ἐργαζόμενων γνώρισε τή μεγαλύτερη πτώση πού ἔχει καταγραφεῖ ποτέ, ὅταν, τό πρῶτο τρίμηνο, ἡ πτώση αὐτή ἄγγιξε ὅλους τούς τομεῖς τῆς οἰκονομίας»⁷³.

Τό 1935, ἡ N.R.A. δημοσίευσε τήν ἔκθεση Henderson, ὅπου μποροῦσε κανεῖς νά διαβάσει: «Ἄν δέν πάρουμε γρήγορα τά μέτρα μας, (οἱ ἐργαζόμενοι) ἔχουν τήν πρόθεση νά πάρουν τά πάντα στά χέρια τους»⁷⁴. Καί πραγματικά, πήραν τά μέτρα τους. Τά συνδικάτα πού δημιουργήθηκαν, συνενώθηκαν στήν ἐθνική, ἱεραρχημένη ὀργάνωση τῆς CIO, κι ἔτσι ἐπιτεύχθηκε ἡ σταθεροποίηση. Ἴσως σήμερα, τή δεκαετία τοῦ ’70, νάναί ἀναγκαῖα μιά κάποια μορφή ἐργατικῆς συμμετοχῆς, πού θά ἐμποδίσει τούς μισθωτοῦς νά «πάρουν κάτι στά χέρια τους». Ὁ Irving Bluestone, ἐπικεφαλῆς τοῦ τμήματος General Motors τοῦ U.A.W., προέλεγε στίς ἀρχές τοῦ 1972 ὅτι μιά κάποια μορφή συμμετοχῆς θάταν ἀπαραίτητη, ὑπό τόν ἐλεγχό τοῦ συνδικάτου καί, φυσικά, καί τῆς διεύθυνσης⁷⁵. Ὄπως τό παρατήρησε στίς ἀρχές τῆς δεκαετίας τοῦ ’60 ὁ Arnold Tannenbaum τοῦ Ἰνστιτούτου Κοινωνικῶν Ἐρευνῶν τοῦ Μίτσιγκαν, τό νά παραχωρεῖς λίγη ἐξουσία στούς ἐργαζόμενους μπορεῖ νάναί ἕνας ἀπ’ τούς καλύτερους τρόπους γιά νά τούς ὑποτάξεις περισσότερο, ἀρκεῖ νά τούς δώσεις τήν ἐντύπωση ὅτι ἐπηρεάζουν κι αὐτοί τήν κατάσταση⁷⁶.

Ἄλλά παραμένει ἀμφίβολο ἂν μιά ψευτο-συμμετοχή μπορεῖ νά μετριάξει τήν ἀλλοτρίωση τοῦ ἐργάτη. Τό πιθανότερο εἶναι νά τήν ἐνισχύσει καί νά κάνει ἀκόμα πιό σαφή τήν πραγματική φύση τῶν σχέσεων συνδικάτου-ἀφεντικῶν, σχέσεις πού θά ἐξακολουθοῦν νά ὑπάρχουν. Εἶναι σχεδόν βέβαιο

71. Business Week, «The Unions Begin to Bend on Work Rules» (Τά συνδικάτα ἀρχίζουν νά κάμπτονται ὡς πρός τούς κανονισμούς ἐργασίας) (9 Σεπτεμβρίου 1972), σελ. 106, 108.

72. New York Times, 27 Ἀπριλίου 1974.

73. New York Times, 26 Ἀπριλίου 1974.

74. Παρατίθεται ἀπό τόν Serrin στό προαναφερθέν, σελ. 118.

75. David Jenkins, Job Power (Ἡ ἰσχύς τοῦ ἐπαγγέλματος) (Garden City, N.Y.: Doubleday, 1973), σελ. 319-320.

76. Στό ἴδιο, σελ. 312.

ὅτι οἱ παραδοσιακοὶ συνδικαλιστικοὶ θεσμοί, ὅπως καὶ τὸ στρώμα τῶν ἐπαγγελματιῶν συνδικαλιστῶν, τῶν στελεχῶν καὶ τῶν ἀντιπροσώπων, κι ἀκόμα οἱ συλλογικὲς συμβάσεις γενικά, θ' ἀμφισβητοῦνται ὅλο καὶ περισσότερο⁷⁷, ὅσο οἱ ἐργαζόμενοι συνεχίζουν τὸν ἀγῶνα γιὰ νὰ πάρουν στὰ δικά τους χέρια τὸν ἔλεγχο τῆς ζωῆς τους σάν ἐργαζόμενοι.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΙΔΙΟ ΘΕΜΑ

Στὸ τεῦχος 9 τοῦ «Telos», ἀναφέρθηκα στὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο τὰ συνδικάτα ἐνισχύουν τὴν ἔλλειψη ἐλέγχου ἀπ' τοὺς ἐργάτες τῆς ζωῆς τους, στὴν ἐργασία. Παράθεσα σάν τυπικὸ γεγονός τὴν ἀπάντηση τοῦ U.A.W. σέ μιὰ ἀγρία ἀπεργία στὸ ἐργοστάσιο Mack Avenue τῆς Chrysler, στὸ Νητρώιτ, τὸ καλοκαίρι τοῦ 1973: ἓνα πλῆθος ἡγετῶν καὶ στελεχῶν τῶν συνδικάτων, ὀπλισμένοι μὲ ρόπαλα τοῦ base-ball καὶ γκλόμπς, ἐξανάγκασαν τοὺς ἐργάτες νὰ ἐπιστρέφουν στὴν ἐργασία τους. Ἀναφέρθηκα ἐπίσης στὸ συντηρητικὸ χαρακτῆρα τῶν ἐπίσημων ἀπεργιῶν, στὴν ἀνάπτυξη τοῦ συγκεντρωτισμοῦ, στὴν αὐταρχικότητα μέσα στὰ συνδικάτα καὶ στὴν ἀξαναόμηνη θεσμοποίηση τῆς συνεργασίας καὶ τῆς συμπαιγνίας ἐργοδοσίας – συνδικάτων – κυβερνήσεως, κι ὅλα αὐτὰ μὲ φόντο τὶς ἐκδηλώσεις τῆς αὐξημένης ἀντίστασης τῶν ἐργατῶν, ὅπως τὴν ἀξαναόμηνη συστηματικὴ κοπάννα καὶ τοῦ turn-over, ἡ μείωση τῆς παραγωγικότητας καὶ μιὰ ἀκόμα μεγαλύτερη τάση ἀντισυνδικαλισμοῦ. Τὰ γεγονότα τοῦ 1974 ἐπιβεβαίωσαν αὐτὲς τὶς παρατηρήσεις. Αὐτὸ ἐπιβάλλει, κατὰ τὴ γνώμη μου, τὴν ἐξαγωγή ἀκόμα πιὸ ξεκάθαρων συμπερασμάτων.

Τὴν ἀνοιξη, λίγο καιρὸ μετὰ ἀπὸ τότε πού ἡ United Steel Workers ἐπέβαλε στὰ μέλη τῆς ἓνα συμβόλαιο στὸ ὁποῖο ὑπῆρχε ἓνας διαιτητικὸς ὅρος πού ἀπαγόρευε τὴν ἀπεργία γιὰ μεγάλο χρονικὸ διάστημα, ὁ Joseph Beirne, πρόεδρος τοῦ συνδικάτου τηλεπικοινωνιῶν (τηλέφωνα, τηλέγραφοι κτλ.), ἀπηύθυνε μέσω τῆς Wall Street Journal μιὰ προειδοποίηση, πάνω στὸ γεγονός ὅτι τὰ συνδικάτα θὰ μπορούσαν κάλλιστα νὰ παίξουν ρόλο ἀνοιχτὰ κατασταλτικό: «Πολλοὶ ἐργάτες αἰσθάνονται ἀποξενωμένοι ἀπ' τὸ πολιτικὸ σύστημα καὶ μὲ ἐλάχιστο πραγματικὸ ἔλεγχο πάνω στὴ ζωὴ τους. Πῶς θ' ἀντιδράσουν, ἂν τοὺς ἀρνιόμαστε τὸ δικαίωμα νὰ ἐγκρίνουν οἱ ἴδιοι τὸ συμβόλαιο, μὲ βάση τὸ ὁποῖο θὰ δουλεύουν 2 ἢ 3 χρόνια; Ποιὰ κατεύθυνση θὰ πάρει ἡ ἀπελπισία τους; Ἀγγίζουμε ἐδῶ ἓνα πρόβλημα ἐθνικῆς σταθερότη-

77. Τὸ συνδικάτο τῶν ἐργαζομένων στὶς Ὑψηρεῖες Κοινῆς Ὁφελείας τοῦ San Francisco, ἓνα μᾶλλον ἀντι-συνδικαλιστικὸ συνδικάτο μὲ 200 περίπου μέλη, ἔχει ἤδη ἔντονα ἀπορρῖπει τοὺς θεσμοὺς αὐτοὺς ἀπὸ τὸ 1968. Τὸ γεγονός αὐτὸ μαζί μὲ τὴν φραστικὴ μαχητικότητα καὶ τὸ συχνὸ ξεσκέπασμα τῆς διαφθορᾶς καὶ τῆς ἐνοσωμάτωσης τῆς συνδικαλιστικῆς γραφειοκρατίας στοὺς μηχανισμοὺς τοῦ κράτους καὶ τοῦ κεφαλαίου, τοὺς ἔχουν ἐξασφαλίσει τὴν ἐχθρότητα τῶν κατεστημένων συνδικάτων τοῦ San Francisco.

τας, κι ή σπουδαιότητα αυτού του ζητήματος προέχει άπέναντι σ' όλα τ' άλλα».

Ένας συνδικαλιστής ήγέτης, διορατικός όσο κι ό Beirne, κατανοούσε τήν κεφαλαιώδη άξία τής άπεργίας, πού γίνεται για νά έκτονωθεί ή, επί μεγάλο διάστημα συγκρατημένη, εργατική πίεση και πού χρησιμεύει έτσι σαν έξιλεωτική έμπειρία και σαν δικλείδα άσφαλείας. Πραγματικά, όπως σημείωνε ό Stanley Aronowitz στό «Fausses Promesses», ακόμα κι ή άγρια άπεργία μπορεί νάναί ένα φάρμακο εύπρόσδεκτο άπ' τούς διευθυντές. Αυτό φυσικά δέν μειώνει τ' άποτελέσματα όρισμένων άγριων άπεργιών. Για παράδειγμα, τόν Ιούνη του 1974 μιá άγρια άπεργία πολύ μεγάλης διάρκειας, πού έγινε μέ αίτημα σχετικό μέ τίς συνθήκες εργασίας στό εργοστάσιο πρεσσαρίσματος τής Ford στό Σικάγο, καθώς και μιá άπεργία στό εργοστάσιο φορητών Dodge στό Μίτσιγκαν-Γουώρεν, καταστάλθηκαν άπ' τήν ήγεσία του U.A.W., μέ τή βοήθεια και των δικαστών. Άλλά είναι επίσης άλήθεια ότι ή χρησιμοποίηση τής άπεργίας για νά προληφθεί ή έκρηξη τής δυσαρέσκειας των εργατών, εκτιμάται όλο και πιό πλατιά. Τό 1974, όρισμένες εξέλιξεις δείχνουν καθαρά ότι πολλοί συμφωνούν μέ μιá συμβουλή πού έδωσε ό Gordon Taylor σ' όλους τούς διευθυντές επιχειρήσεων, και στην όποια εύχόταν τήν κήρυξη κατευθυνόμενων άπεργιών κάθε χρόνο, μέ τρόπο πού νά πετυχαίνουν τήν εξάλειψη τής δυσαρέσκειας⁷⁸. Τό Άνώτατο Δικαστήριο π.χ., άποφάσισε τόν Ιούνη ότι τό συνδικάτο των ταχυδρόμων δέν μπορούσε νά διωχτεί δικαστικά επειδή δημοσίευσε τά όνόματα των μή-άπεργών χαρακτηρίζοντάς τους «άπεργοσπάστες», γιατί ό χαρακτηρισμός αυτός δέν ήταν παρά μιá διαπίστωση άληθινή «τόσο κατά τό γράμμα, όσο και στην πράξη». Και τήν ίδια εποχή πού τό Δικαστήριο επικύρωνε έτσι τήν χρησιμοποίηση αυτού του χαρακτηρισμού, οι δημοτικές αρχές τήν έπιδοκίμαζαν ψηφίζοντας για πρώτη φορά τήν παροχή κοινωνικής βοήθειας στους άπεργούς. Ένα άρθρο του A.M. Ruskin μέ τίτλο «Οί άπεργίες ξεπεράστηκαν;» (Saturday Review, 19-10-1974), περιγράφει τό πώς χάθηκε, άπ' τά μάτια των εργατών ό ίερός χαρακτήρας των άπεργιακών φρουρών. Άν και στά περισσότερα σημεία έχει αρκετές άδυναμίες, τό άρθρο του Ruskin άντανακλά μέ αρκετή άκρίβεια τήν μή ίκανοποίηση (των εργατών) μέ τίς περιορισμένες διεκδικήσεις των συμβατικών άπεργιών. Τόν Ιούνη επίσης, ή National Labor Relations Board πήρε μιá άπόφαση πού άποτελεί προηγούμενο: Η έξουσία των συνδικάτων επεκτεινόταν. Τούς δίνονταν πειθαρχικές άρμοδιότητες πάνω σέ συνδικαλισμένα στελέχη πού άπεργούσαν. Τό σχήμα γίνεται όλο και περισσότερο καθαρό. Όσο περισσότερο οι συνδικαλιστικοί, εργοδοτικοί ή κυβερνητικοί ήγέτες ενισχύουν τήν άπεργία σαν θεσμό, τόσο περισσότερο οι εργαζόμενοι βλέπουν ότι είναι άντικείμενο χειραγωγήσεων.

Ό John Burke, πρόεδρος του Pulp, Sulphite and Paper (συνδικάτο των

78. Gordon Taylor, «Are Workers Human:» (Είναι οι εργάτες άνθρωποι;). Boston: Houghton, Mifflin, 1952, σελ. 177.

ἐργατῶν χαρτοβιομηχανίας), παραδέχτηκε τό 1973 ὅτι «πολύ λίγοι ἐργάτες θά παρέμεναν στά συνδικάτα μέ τή θέλησή τους⁷⁹». Σήμερα, ἡ νομιμοφροσύνη ἀπέναντι στό συνδικάτο ἔχει ἐξανεμισθεῖ χεδόν ὀλοκληρωτικά, σέ μιὰ στιγμή πού ἡ ἐπέκταση τοῦ συνδικαλισμοῦ φαίνεται νά ναι ἕνα προτσές ἀναπόφευκτο. Τό 1974 σημειώθηκε μιὰ σημαντική αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συνδικαλισμένων, εἰδικά στους ὑπάλληλους γραφείων καί τούς Κρατικούς ὑπάλληλους, μιὰ καί οἱ χαρτογιακάδες γίνονταν πολυαριθμότεροι καί ταυτόχρονα περισσότερο ρομποτοποιημένοι. Καί σέ συσχετισμό μέ τήν αὔξηση τῶν πολυεθνικῶν, ἀρχίζουν νά γίνονται ἐκκλήσεις γιά διεθνεῖς συλλογικές συμβάσεις. Ἡ United Rubber Workers (συνδικάτο τῶν ἐργατῶν καουτσούκ) γιά παράδειγμα, ὑπόγραψε μιὰ «εὐρεία συμφωνία συνεργασίας, πού τήν ἐνώνει μέ τό ἀντίστοιχο ἰαπωνικό συνδικάτο γιά τήν ἐπίτευξη «κοινῶν σκοπῶν»⁸⁰.

Ἄλλά, ἂν ὑπάρχει τάση γιά γενίκευση τῶν συνδικαλιστικῶν ἀγώνων, ὑπάρχει ἐπίσης τάση σταθερῆς μείωσης τῆς ἐπιρροῆς τῆς βάσης στους συνδικαλιστικούς μονόλιθους. Τά πρόσφατα γεγονότα ἐπιβεβαιώνουν τή διάβρωση τῆς ἐργατικῆς αὐτονομίας σ' αὐτόν τόν τομέα. Τό Μάη τοῦ 1974 ἡ «Ἐθνική Ἐπιτροπή γιά τήν Κοινωνική Εἰρήνη», πού ἀποτελεῖται ἀπ' τούς πρόεδρους τῶν συνδικάτων τῆς αὐτοκινητο-βιομηχανίας, τῶν ὁδηγῶν φορτηγῶν, τῶν ναυτεργατῶν, τοῦ United Steel καί τῆς AFL-CIO, κατέθεσε μιὰ ἐκθεση, πού συνιστοῦσε οὐσιαστικά τήν κατάργηση τοῦ Landsrum Griffin Act τοῦ 1959. Ἡ Ἐπιτροπή ἀναγνώριζε ὅτι «τά συνδικάτα καί τά ἐπιτελεῖα τους εἶχαν διωχτεῖ δικαστικά μέ νόμιμες διαδικασίες, καί ὅτι (τά συνδικάτα) ἔτειναν νά γίνουν ἄτολμα καί νά μήν ἐπιβάλλουν τό σεβασμό πρός τούς ἡγέτες τους καί τή γενική τους ὑπευθυνότητα». Εἶναι ἡ «καταπίεση» τοῦ Landsrum Griffin Act «πού ἐπιτρέπει σ' ἕναν μικρό ἀριθμό αἰρετικῶν νά μπλοκάρουν τίς συμφωνίες καί νά προκαλοῦν ἀναπάντεχες ταραχές»⁸¹. Εἶναι φανερό ὅτι ὁ νόμος αὐτός θ' ἀναθεωρηθεῖ καί ὅτι τά ἄρθρα πού διασφαλίζουν τά δικαιώματα τῶν μελῶν τῶν συνδικάτων θά ἀφαιρεθοῦν. Ἡ Ὁμοσπονδιακή Ὑπηρεσία μεσολάβησης καί συμβιβασμοῦ ἔδωσε τόν Ἰούλη τοῦ 1974 μερικές στατιστικές πού δείχνουν καθαρά τό πόσο ἐρεθίζουν τούς συνδικαλιστές ἡγέτες τά ἀπειθαρχα μέλη. Ἡ Ὑπηρεσία ἀναφέρει ὅτι 12,3% τῶν προτάσεων συμβάσεων ἀπορρίφθηκαν τούς 11 προηγούμενους μήνες, ποσοστό πού εἶναι τό μεγαλύτερο ἀπ' τό 1969.

Κατά τή διάρκεια τοῦ συνέδριου τοῦ UAW, τόν Ἰούνη τοῦ 1974, οἱ ἀντιπρόσωποι ψήφισαν τήν παράταση ἀπό 2 σέ 3 χρόνια τῆς ἐντολῆς τῶν τοπικῶν καί διεθνῶν συνδικαλιστῶν ἡγετῶν, μέτρο ἰδιαίτερα ἀντιλαϊκό γιά τή βάση. Τόν Ἰούλη, οἱ ἐργάτες τυπογραφείου τῶν ἐφημεριδῶν New York Times καί New York Daily News ψήφισαν ἕνα ἱστορικό 11ετές συμβόλαιο, τή

79. Ἐπιστολή τοῦ Burke στόν Jacob Stephen, 14 Νοεμβρίου 1933.

80. Wall Street Journal, 17 Σεπτεμβρίου 1974.

81. Ἐκθεση πρός τόν πρόεδρο τῆς «Ἐθνικῆς Ἐπιτροπῆς γιά τή Βιομηχανική Εἰρήνη». Washington: Bureau of National Affairs, Μάιος 1974, σελ. 4.

στιγμή πού τά ἄλλα συνδικάτα, κουρασμένα ἀπό μιὰ «στημμένη» ἀπεργία, ἔδιναν ἐντολή γιά ἐπιστροφή στήν ἐργασία. Τόν Ἰούλιο ἐπίσης, οἱ ξυλουργοί τῆς Νότιας Καλιφόρνια ἀποδέχτηκαν μέ μικρή πλειοψηφία ἕνα Ζετές συμβόλαιο, ἐνῶ ἡ ΑΤ καί Τ (τηλέφωνα) ἐγγυόταν ἕνα καταστατικό βάσει τοῦ ὁποίου κάθε μισθωτός θά εἶναι ὑποχρεωμένος νά καταβάλλει τήν εἰσφορά στό συνδικάτο, εἴτε τό θέλει εἴτε ὄχι. Ἡ σχετική ἀνακοίνωση πού δόθηκε στίς ἐφημερίδες ἀπ' τό συνδικάτο CWA, ὑπογραφόταν ἔτσι: «Ἔνα ἔθνικό συνδικάτο γιά τό ἔθνικό συμφέρον».

Ἐνῶ ὁ ἐργάτης ἀπογυμνώνεται προοδευτικά ἀπ' τά δικαιώματά του κι ἐξευτελιζόταν, τόσο ἀπ' τίς ἀρχές τοῦ ἐργοστάσιου ὅσο κι ἀπ' αὐτές τοῦ συνδικάτου, τό ἐπίπεδο τῆς δυσαρέσκειας ἀνεβαίνει καί γίνεται δημόσιο γεγονός. Ἡ «*Συνέλευση σχετικά μέ τόν Μεταβαλλόμενο Κόσμο τῆς Ἐργασίας*» συνῆλθε στό Caryl κάτω ἀπ' τήν αἰγίδα τοῦ Πανεπιστήμιου τῆς Καλιφόρνια. Ἐκεῖ, στίς 31 τοῦ Μάη μίλησε ὁ Lewis Lundborg, περιγράφοντας τήν πλήξη καί τήν ὀργή τῶν ἐργαζόμενων, πού κατασκεύαζαν προϊόντα χαμηλῆς ποιότητας πού ἦταν γιά πέταμα, τήν μὴ ἱκανοποίησή τους στήν ἐργασία, πού κατέληγε στόν ἀλκοολισμό, τή χρήση ναρκωτικῶν, τό σαμποτάζ καί τήν ἀποχή. Κατέληγε λέγοντας ὅτι ἡ προγραμματισμένη βραχυβιότητα τῶν προϊόντων ἔβαλε τήν Ἀμερική στό δρόμο τῆς τελικῆς πτώσης κι ὅτι ἡ μοναδική λύση ἦταν ἡ ἀνατροπή αὐτοῦ τοῦ μοντέλου μέ τό νά ἐπιτραπῆ στούς ἐργάτες νά ἔξαναγίνουν κύριοι τῆς ἐργασίας τους⁸².

Μιά μελέτη πάνω στούς μηχανικούς φορτηγῶν, πού ἔγινε ἀπ' τήν Wall Street Journal, ἔδειχνε ὅτι ἡ «*ἐξέγερση ἐναντία στήν ἐργασία*» δέν περιοριζόταν στούς νεώτερους ἐργάτες, ἀλλά στήν πραγματικότητα ἦταν πιό ἔντονη ἀνάμεσα στούς ἐργάτες ἡλικίας 45-54 χρονῶν⁸³. Μερικές βδομάδες ἀργότερα, ὁ ὑπουργός ταχυδρομείων ἀνάφερε ὅτι ἡ «ἀποχή» εἶχε αὐξηθεῖ ἀνάμεσα στούς ταχυδρομικούς κατά τό οἰκονομικό ἔτος 1974⁸⁴. Τό Νοέμβρη, κατά τή διάρκεια τῶν διαπραγματεύσεων μέ τήν United Mine Workers Union (*συνδικάτο τῶν ἀνθρακωρύχων*), ἕνας ἐκπρόσωπος τῆς βιομηχανίας ἀνθρακα πρόσφερε ὁ ἴδιος μιὰ μεγάλη αὐξηση μισθῶν μέ ἀντάλλαγμα τῆ «*Μείωση τῶν ἄγρων ἀπεργιῶν καί τῆς συστηματικῆς κοπάνας*», γιά νά ἐξασφαλιστεῖ μιὰ μεγαλύτερη παραγωγικότητα⁸⁵.

Ἡ ἔθνική παραγωγικότητα μειώνεται ἐν μέρει, λόγω μιᾶς ἐμφανοῦς μαζικῆς ἀνικανοποίησης. Ἡ συμπαιγνία συνδικάτου – διεύθυνσης (πού ἔγινε ἀκόμα μεγαλύτερη), εἶναι ἡ κύρια πλευρά μιᾶς προσπάθειας γιά τήν αὐξηση τῆς παραγωγικότητας. Σάν παραδείγματα τῆς καμπάνιας ὑπέρ τῆς παραγωγικότητας μποροῦμε ν' ἀναφέρουμε τήν «*Συντονιστική Ἐπιτροπή τοῦ Τομέα*

82. Luis Lundborg, «A Banker's Rejection of Our Rapacious Economy» (*Ἔνας τραπεζίτης ἀπορρίπτει τήν σαρκοβόρα οἰκονομία*), Los Angeles Times, 14 Ἰουλίου 1974.

83. Wall Street Journal, 18 Ἰουνίου 1974.

84. Los Angeles Times, 25 Αὐγούστου 1974.

85. Los Angeles Times, 14 Νοεμβρίου 1974.

Κατασκευών» και την «Five Pact Labor Alliance», που αντιπροσωπεύουν άφεντικά και συνδικάτα στην περιοχή του Saint Louis, καθώς και την «Επιτροπή Παραγωγικότητας της Νέας Υόρκης», που αντιπροσωπεύει τις δημοτικές αρχές και τα κυριότερα συνδικάτα. Την ημέρα της γιορτής της εργασίας, ο πρόεδρος Ford έκανε έκκληση για «έναν καινούργιο αγώνα για την παραγωγικότητα», και τον ίδιο μήνα ο Robert Sarnoff, πρόεδρος της εταιρείας RCA, μιλώντας σ' ένα συνέδριο της «International Brotherhood of Electrical Workers», πρότρπε την IBEW (συνδικάτο των ηλεκτρολόγων) ν' αυξήσει την παραγωγικότητα. Η γιγαντιαία καμπάνια της U.S. Steel και της U.S. Workers Union για την παραγωγικότητα προχώρησε με πολύ γρήγορο ρυθμό, σ' όλη τη διάρκεια του 1974, χρησιμοποιώντας όλοσέλιδες άγγελιες σ' εφημερίδες και περιοδικά, και κάνοντας ακόμη μεγαλύτερες προσπάθειες προπαγάνδας, αλλά με αμφίβολα αποτελέσματα. Τό ίδιο διάστημα που αυτές οι καμπάνιες, τα αναρρήματα γκάλοπ των διευθύνσεων προσωπικού, οι μελέτες κλπ., πλήθαιναν, παντού άκουγόταν τό σλόγκαν «έμπλουτισμός της εργασίας». Πιό συχνά αναφέρονταν οι σουηδικές φίρμες, για τις προσπάθειές τους νά κάνουν την παραγωγή πιό αποτελεσματική με μεταρρυθμίσεις της εργασίας. Όστόσο, ή έπιτυχία τους άμφισθητείται σοβαρά, καθ' όσον τό έργοστάσιο Volvo της Torslunda αντιμετώπιζει ένα καθημερινό ποσοστό «άποχής» 18%, και τό ποσοστό του tupe-over στή σουηδική βιομηχανία φτάνει τό 30% τό χρόνο. Για ν' αναφερθούμε και σέ μία άλλη πηγή, ό ύφυπουργός της Βρεταννικής Κολομβίας (στόν Καναδά) δήλωσε ότι τό Νέο Δημοκρατικό Κόμμα άναζητά «νέα μέσα για νά μειώσει τις κοινωνικές διαμάχες» στην Βρεταννική Κολομβία, παραθέτοντας τις έμπειρίες του «έργατικού έλέγχου».

Όσο τά προβλήματα του καπιταλισμού βαθαίνουν, βλέπουμε όλοένα και περισσότερες προσπάθειες για μετασχηματισμό των συνδικάτων, ιδιαίτερα άπ' τις πανταχού παρούσες άριστεριστικές σέκτες και τις ομάδες τους πίεσης. Άλλά ίσως τελικά ήρθε ό καιρός για τό ξεπέραςμα της θεωρητικής χειραγώγησης των έξω-συνδικαλιστικών άπεργιών, προς όφελος μιās έπαναστατικής προσέγγισης καθαρά άντι-συνδικαλιστικής. Ό Anton Pannekoek έγραφε τή δεκαετία του '20: «Είναι ή ίδια ή οργανωτική μορφή που κάνει τό προλεταριάτο δυνάμει άνίσχυρο και τό έμοδίζει νά μετασχηματίσει τό συνδικάτο σέ όργανο της θέλησής του. Η έπανάσταση μπορεί νά επικρατήσει μόνο καταστρέφοντας αυτόν τόν όργανισμό, που σημαίνει νά τόν σκίσει άπ' τά πάνω προς τά κάτω, σέ τρόπο που νά μπορεί νά ξεπηδήσει κάτι έντελώς καινούργιο». Και σήμερα, ή «συνείδηση» ότι τά συνδικάτα, σύμφωνα μέ τή φράση του Glown Browton, είναι «στην ουσία τους κατασταλτικά», φαίνεται ότι διαδίδεται παντού. Αυτοί που θεωρούν τους έαυτούς τους ριζοσπάστες, ένθαρρύνονται έτσι νά συντονιστούν μέ τό πραγματικό κίνημα της έργατικής τάξης.

MAX NETTLAU Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΡΧΙΑΣ

Σύντομα πρόκειται να εκδοθεί από τη «Διεθνή Βιβλιοθήκη» τό βιβλίο του Max Nettlau «*Η ιστορία της Αναρχίας*». Η «Διεθνή Βιβλιοθήκη» έχει επίγνωση ότι δέν πρόκειται απλά για τό πιό αξιόλογο βιβλίο σχετικά μέ τήν ιστορία τής αναρχίας, αλλά για τό μοναδικό, δεδομένου ότι είναι γραμμένο κατά τρόπο διάφορο άπ' αυτόν τών πανεπιστημιακών αναρχολόγων. Μιά σκιαγράφηση τής προσωπικότητας και τής διβλιογραφίας του Max Nettlau επιχειρείται από τό παρακάτω κείμενο πού αναδημοσιεύουμε. Πρόκειται για τό κείμενο του Arthur Lehning δημοσιευμένο για πρώτη φορά τό 1950 στο «*Δελτίο*» του «*Ινστιτούτου Κοινωνικής Ιστορίας*» του Άμστερνταμ.

«*Ο Max Nettlau εγκαταλείπει τήν Βιέννη μετά τήν κατάληψή της από τούς Ναζιστές και εγκαθίσταται στο Άμστερνταμ για να εργαστεί στο «Διεθνές Ινστιτούτο Κοινωνικής Ιστορίας» έως τόν Ιούλιο του 1940 πού οι Γερμανικές άρχές κατοχής θά άπαγορεύσουν τή λειτουργία του. Πεθαίνει στο Άμστερνταμ στις 23 Ιουλίου 1944.*

Ο Max Nettlau γεννήθηκε στις 30 Απριλίου 1865 στην Neuwaldegg, κοντά στην Βιέννη. Σπουδάζει φιλοσοφία σε πολλά πανεπιστήμια και ειδικεύεται στη μελέτη τής γραμματικής των Ίνδογερμανικών γλωσσών και ειδικότερα τής Κελτικής και τής Κυμρικής. Τό 1887 ανακηρύσσεται διδάκτορ τής Φιλοσοφίας στο πανεπιστήμιο τής Λιψίας μέ τή διδακτορική διατριβή του «*Beiträge zur cymrischen Grammatik*» («*Μελέτες περί τής Κυμρικής γραμματικής*»). Μελετάει γλωσσολογία στο British Museum και στη βιβλιοθήκη Bodleian. Έπισκέπτεται για πρώτη φορά τό Λονδίνο τό φθινόπωρο του 1885. Συμμετέχει στη «*Σοσιαλιστική Συμμαχία*» ιδρυμένη λίγους μήνες νωρίτερα και παραμένει μέλος της έως τή διάλυσή της. Στο Λονδίνο συναντά πολλούς σοσιαλιστές από όλες τές χώρες ανάμεσα στους όποιους είναι ό Victor Dave, ό Andreas Scheu, ό Peukert, ό Friedrich Lessner φίλος του Μάρξ και πρώην μέλος τής «*Συμμαχίας των Κομμουνιστών*», τήν Eleonore Aveling - Marx, τούς Ρώσους Vladimir Burzen και Varlaam Tcherkezon, άρκετούς Γάλλους έξόριστους και βετεράνους σοσιαλιστές του 1848 όπως τήν Jeanne Déroin. Διαβάζει πολυάριθμες Διεθνείς σοσιαλιστικές εφημερίδες πού έπαιρναν στα γραφεία τής «*Σοσιαλιστικής Συμμαχίας*» ανταλλάσσοντας τήν εφημερίδα τής «*Commonwealth*». Όλα αυτά τροφοδοτούν τό ενδιαφέρον του για τήν ιστορία. Μέσα σ' αυτούς τούς κύκλους άκούει για πρώτη φορά να μιλούν για τούς πρώτους γάλλους αναρχικούς Ernest Couderey και Joseph Déjacque, ή ανάμνηση των όποιων αναβιώνει. Τό πρώτο ιστορικό του κείμενο πού αναφέρεται στον Joseph Déjacque δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα του Γιόχαν Μόστ «*Freiheit*» («*Έλευθερία*») στη Νέα Ύορκη τό 1890. Κατόπιν γράφει ένα κείμενο πάνω στην ανάπτυξη των αναρχικών ιδεών δημοσιευμένο και πάλι από τόν Γιόχαν Μόστ σε μπροσούρα («*Freiheit*», Άπρίλιος-Μάιος 1890) και μία βιογραφία του Μπακούνιν («*Freiheit*», Ιανουάριος - Άπρίλιος 1891). Τά κείμενα αυτά προκαλούν τό ενδιαφέρον ανθρώπων όπως του Κροπότκιν, του Έλιζέ Ρεκλύ και του Μαλατέστα στους όποιους άπευθύνεται ζητώντας τή βοήθειά τους και τές συμβουλές τους για τές παραπέρα ιστορικές αναζητήσεις του.

Άν και ό Nettlau συνεχίζει για μερικά χρόνια ακόμα τές γλωσσολογικές του μελέτες εν τούτοις άσχολείται κυρίως μέ τήν ιστορία του σοσιαλισμού και από τό 1890 και μετά συγκεντρώνει τές προσπάθειές του στη σύνταξη τής βιογραφίας του Μπακούνιν. Ό Πέτρος Κροπότκιν τόν όποιο θά συναντήσει για πρώτη φορά στο Λονδίνο τό 1888 θά τόν γνωρίσει στους παλιούς συντρόφους του τής «*Διεθνούς Ένωσης των Έργαζομένων*» τής Έλβετίας. Τό 1892 και 1893 ό Nettlau επισκέπτεται τούς επιζώντες τής «*Γιουρασινής Όμοσπονδίας*» και τούς φίλους του Μπακούνιν Adhémar Schwitzguébel, Louis Pindy, Nikolai Joukovski, Jacques Gross, τόν Pr Adolf Vogt, Charles Perron, Adolf Reichel και

πολλούς άλλους. Ταξιδεύει στο Βουκουρέστι για νά συναντήσει τόν Ζ. Arbore (γνωστό μέ τό ψευδώνυμο Ralli) στενό φίλο τοῦ Μπακούνιν στή Ζυρίχη, τό 1872-1873. Ἀργότερα συναντᾷ ὄλους τούς ἐπιζώντες πού εἶχαν γνωρίσει προσωπικά τόν Μπακούνιν καί ἀκολούθως συλλέγει πληθώρα ντοκουμέντων καί χειρογράφων ἀναφορικά μέ τή βιογραφία του. Τό πασίγνωστο ἔργο του «Michael Bakunin. Eine Biographie» («*Μιχαήλ Μπακούνιν. Μιά Βιογραφία*») δημοσιεύεται στό Λονδίνο στά 1896 - 1900 σέ τρεῖς τόμους 1283 συνολικά σελίδων. Κάθε τόμος γράφεται σέ μεμβράνες καί πολυγυραφείται ἀπό τόν ἴδιο. Ὁ Nettlau ἀναλαμβάνει προσωπικά ὄλη τήν ἐργασία καί ἀποστέλλει σαράντα περίπου ἀντίτυπα στούς προσωπικούς του φίλους καί στίς περισσότερες βιβλιοθήκες τῆς Εὐρώπης.

Τό 1899 συνεχίζει τίς ἐρευνές του πάνω στόν Μπακούνιν στήν Ἰταλία. Συναντᾷ τόν Celso Ceretti καί τόν F.S. Merlino καθώς ἐπίσης τήν οἰκογένεια τοῦ Μπακούνιν στή Νάπολι ἢ ὁποία τοῦ παραδίδει τά ἀνέκδοτα γραπτά του. Ἡ οὐσία τῶν χειρογράφων αὐτῶν συνοψίζεται στούς συμπληρωματικούς τόμους («*Χειρόγραφα*», 1903-1905) τούς ὁποίους χρησιμοποιεῖ ὁ James Guillaume γιά τό μεγάλο του ἔργο σχετικά μέ τήν Πρώτη Διεθνή «L' Internationale. Documents et Souvenirs» («*Ἡ Διεθνής - Ντοκουμέντα καί Ἀναμνήσεις*») (Παρίσι, 1905-1910). Τά χειρόγραφα πού συγκέντρωσε τοῦ ἐπέτρεψαν νά δημοσιεύσει τούς πρώτους τόμους τῶν «*Ἔργων*» τοῦ Μπακούνιν (Παρίσι, 1895). Ὁ Nettlau γράφει ἕναν ἐκτεταμένο καί ἐνδιαφέροντα πρόλογο γιά μιᾶ ἰσπανική ἔκδοση τῶν «*Ἀπάντων*» τοῦ Μπακούνιν («*Obras completas*», 5 τόμοι) δημοσιευμένοι στό Μπουένος Ἄϊρες τό 1924-1929 καθώς, ἐπίσης, ἐπιμελεῖται τή Γερμανική ἔκδοση (Werke, Βερολίνο, τόμ. 2 καί 3, 1923-1924). Συγγράφει πάνω στίς δραστηριότητες τοῦ Μπακούνιν στήν Ἰταλία καί ἐκδίδει στήν Ἰταλική γλῶσσα τό βιβλίον του «*Bakunine l'Internazionale in Italia. Dal 1864 al 1872. Con prefazione di Errico Malatesta*» («*Ὁ Μπακούνιν καί ἡ Διεθνής στήν Ἰταλία ἀπό τό 1864 ἕως τό 1872. Προλογίζει ὁ Ἐρρίκο Μαλατέστα*») (Γενεύη, 1928). Τρεῖς μελέτες τῶν σχέσεων τοῦ Μπακούνιν μέ τήν Ἰσπανία, τήν Ἰταλία καί τήν Ρωσσία δημοσιεύονται στό «*Archiv für die Geschichte des Sozialismus und der Arbeiterbewegung*» («*Ἀρχεῖο γιά τήν ἱστορία τοῦ Σοσιαλισμοῦ καί τοῦ Ἐργατικοῦ κινήματος*») (1912, 1913, 1915). Ὅλα τά ντοκουμέντα πάνω στήν Ἰσπανία δημοσιεύθηκαν στά ἰσπανικά σέ δύο τόμους στά ἔργα του «*Miguel Bakunin, la internacional y la Alianza en España 1868-1873*» («*Μιχαήλ Μπακούνιν καί ἡ Συμμαχία στήν Ἰσπανία 1868-1873*») (Μπουένος Ἄϊρες, 1925) καί «*Documentos ineditos sobre la Internacional y la Alianza en España*» («*Ἀνέκδοτα ντοκουμέντα περί τῆς Διεθνούς καί τῆς Συμμαχίας στήν Ἰσπανία*») (Μπουένος Ἄϊρες, 1930). Συγγράφει πολυάριθμα ἄρθρα πάνω στήν «*Ἐξομολόγηση*» τοῦ Μπακούνιν (1851) πού δημοσιεύθηκε τό 1921 καί ἐπιμελεῖται τή γαλλική ἔκδοση «*Michel Bakounine, Confession*» («*Μιχαήλ Μπακούνιν, Ἐξομολόγηση*») (Παρίσι, 1932).

Ἀπό τίς ἄλλες μελέτες του δέν θά ἀναφερθοῦμε παρά μονάχα στήν ἀνέκδοτη βιογραφία τοῦ Coeurderoy «*Jours d'exil*» («*Ἡμέρες Ἐξορίας*») (Παρίσι, 3 τόμοι, 1910-1911). Στή δεκαετία τοῦ '20, ὁ ἐκδοτικός οἶκος τῶν γερμανῶν συνδικαλιστῶν, κατόπιν συμβουλῆς τοῦ Rudolf Rocker, ἀρχίζει νά δημοσιεύει τά μεγάλα ἱστορικά ἔργα τοῦ Max Nettlau. Τή στιγμή πού οἱ Ναζιστές καταλαμβάνουν τήν ἔξουσία, τρία ἔργα σχετικά μέ τήν ἱστορία τῶν ἀναρχικῶν ἰδεῶν εἶχαν ἤδη ἐκδοθεῖ: «*Der Vorfrühling der Anarchie. Ihre historische Entwicklung von den Anfängen bis zum Jahre 1864*» («*Ἡ ἄνοιξη τῆς Ἀναρχίας. Ἡ ἱστορική τῆς ἐξέλιξη ἀπό τίς ἀρχές ἕως τό 1864*») (1925)· «*Der Anarchismus von Proudhon zu Kropotkin. Seine historische Entwicklung in den Jahren 1859-1880*» («*Ὁ Ἀναρχισμός ἀπό τόν Προυντόν ἕως τόν Κροπότκιν. Ἡ ἱστορική του ἐξέλιξη ἀπό τό 1859 ἕως τό 1880*») (1927)· «*Anarchisten und Sozialrevolutionäre. Die historische Entwicklung des Anarchismus in den Jahren 1880-1886*» («*Ἀναρχικοί καί Κοινωνικοί Ἐπαναστάτες. Ἡ ἱστορική ἐξέλιξη τοῦ Ἀναρχισμοῦ ἀπό τό 1880 ἕως τό 1886*») (1931).

Ἐκτός ἀπ' αὐτούς τούς τρεῖς τόμους οἱ ὁποῖοι ἀναφέρονται στήν ἱστορία τοῦ ἀναρχι-

σμού έως τό 1886 (τέσσερεις άλλοι παραμένουν ανέκδοτοι) ό Nettlau συντάσει τίς βιογραφίες του Έλιζέ Ρεκλύ και του Μαλατέστα: «Errico Malatesta. Das Leben eines Anarchisten» («Έρρικό Μαλατέστα. Η ζωή ενός Άναρχικού») (Βερολίνο, 1928)· και «Elisée Reclus. Anarchist und Gelehrter» («Έλιζέ Ρεκλύ. Άναρχικός και Στοχαστής») (Βερολίνο, 1928. Δημοσιεύθηκε επίσης στό ισπανικά και ιταλικά).

Συνεργάζεται τακτικά μέ τήν «Freedom» και τούς «Temps Nouveaux» για πολλά χρόνια, καθώς και μέ όλα σχεδόν τά διεθνή αναρχικά περιοδικά. Άργότερα, πολλά από τά θεωρητικά και ιστορικά άρθρα του αναδημοσιεύονται κατά διαστήματα από τήν «Protesta» στό Μπουένος Άϊρες, τήν «Rivista Blanca» στή Βαρκελώνη, και τήν «Die Internationale» στό Βερολίνο. Τό ύφος του είναι σοβαρό και περιεκτικό. Τά βιβλία του, ένισχυμένα μέ βιβλιογραφίες, ήμερομηνίες και σημειώσεις, είναι γραμμένα για νά μελετηθούν και μοιάζουν μερικές φορές περισσότερο μέ αναλυτικές βιβλιογραφίες παρά μέ ιστορικές μελέτες.

Είναι χάρη στό οικονομικά του μέσα, στή σπουδαία γνώση του όλων σχεδόν τών ευρωπαϊκών γλωσσών, στίς στενές φιλικές σχέσεις του μέ όλους τούς αξιόλογους αναρχικούς τής εποχής του καθώς και στό συλλεκτικό του δαιμόνιο πού κατάφερε νά φτιάξει τά μοναδικά και φημισμένα αναρχικά αρχεία του. Άπό τό 1888 αρχίζει νά συγκεντρώνει συστηματικά τά διεθνή αναρχικά κείμενα και για μισό αιώνα εμπλουτίζει τή συλλογή του. Έκτός από ένα μεγάλο όγκο σπάνιων αρχείων, χιλιάδες έντυπα, αφίσσες, προκηρύξεις και άλλα παρόμοια ντοκουμέντα, εκατοντάδες γράμματα ιστορικής σημασίας, ή συλλογή του περιλαμβάνει τά χειρόγραφα του Μπακούνιν και τά ντοκουμέντα τής «Μπακουνινιστικής Διεθνούς». Περιλαμβάνει επίσης και αρχεία όπως αυτά του Pierre Vésinier (1824-1902), πού είναι θεμελιώδους σημασίας για τούς γάλλους έξόριστους (1850-1860) και τής Πρώτης Διεθνούς. Τό 1936, τό «Διεθνές Ίνστιτούτο Κοινωνικής Ίστορίας» του Άμοστερνταμ αποκτά τή συλλογή του, γεγονός έξαιρετικής σημασίας ιδίως μετά τήν απόκτηση και άλλων αναρχικών βιβλιοθηκών όπως του Pierre Ramus, του Auguste Hamon και άλλων. Ένας κατάλογος αυτής τής συλλογής θά ήταν από μόνος του ή πιό σημαντική συμβολή σέ μιά ολοκληρωμένη βιβλιογραφία τής αναρχικής φιλολογίας τήν όποία άλλωστε σκιαγράφησε ό Nettlau μέ τή «Βιβλιογραφία τής Αναρχίας» πού περιέχει 4.000 τίτλους.

Μετά τόν πρώτο παγκόσμιο πόλεμο, ή περιουσία του έξατμίστηκε μέ τόν πληθωρισμό και δέν μπορούσε νά πραγματοποιήσει πιά τίς έτήσιες διαμονές του στήν Έλβετία, στή Γαλλία και στήν Άγγλία. Έζησε σέ τρομακτικές συνθήκες στή Βιέννη, σέ ένα μικρό δωμάτιο στήν όδό Lazarettgasse. Τό δωμάτιό του έμοιαζε περισσότερο μέ αποθήκη βιβλίων παρά μέ δωμάτιο. Δέν έβγαινε άλλωστε σχεδόν ποτέ. Έκει συνέχισε νά πέρνει δημοσιεύματα άπ' όλο τόν κόσμο.

Ό Nettlau ήταν πολύ ευχάριστος άνθρωπος χωρίς κοσμική ζωή, μέ λίγες ύλικές ανάγκες και καμιά διασκέδαση. Έγραφε όλη τήν ήμέρα άρθρα και βιβλία καθώς και τά μεγάλα φημισμένα γράμματα στους φίλους του και στους συντρόφους του σ' όλον τόν κόσμο. Σπάνια έχει αφιερωθεί ζωή έτσι αποκλειστικά σέ ένα έργο και μιά έρευνα μέ τόσο ανεξάρτητο πνεύμα και έπιμονή όπως και ύπομονή και ανιδιοτέλεια. Δέν έννοούσε έλευθερία, άνθρωπιά και πρόοδο παρά μονάχα εκεί όπου θά είχε καταλυθεί ή έξουσία. Κάτω άπ' αυτό τό πρίσμα σέ συνδιασμό μέ μιά εκπληκτική γνώση τών γεγονότων έγραψε τήν ιστορία του σοσιαλισμού. Άντιμετώπιζε πράγματι όλη τήν εξέλιξη τής ανθρωπότητας μέσα άπ' αυτό τό όπτικό πεδίο. Έτσι έλιζε νά προσφέρει τή συμβολή του στήν ιστορία τής Έλευθερίας. Τά έργα του και οί συλλογές του αποτελούν ανεξάντλητη και μνημειώδη πηγή για τήν άντιεξουσιαστική ιστορία και τόν έλευθεριακό σοσιαλισμό».

Arthur Lehning
Δελτίο του Ίνστιτούτου Κοινωνικής Ίστορίας

ΕΠΑΝΕΚΔΟΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΗ «ΔΙΕΘΝΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ»
 GEORGE ORWELL: «ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΛΩΝΙΑ»

Τό Νοέμβριο τοῦ 1974 ἡ «Διεθνῆς Βιβλιοθήκη» κυκλοφόρησε σέ περιορισμένο ἀριθμὸ ἀντιτύπων τὴν ἀκόλουθη ἀνακοίνωση:

«Ἡ «Διεθνῆς Βιβλιοθήκη» πρόκειται νά ἐκδόσει σύντομα τό βιβλίον τοῦ GEORGE ORWELL «Προσκύνημα στήν Καταλωνία». Κάτω ἀπ' αὐτὴ τὴν προοπτικὴ θεωρεῖ χρέος τῆς νά διευκρινίσει τὰ κάτωθι:

Ἡ μετάφραση τοῦ βιβλίου ἔγινε ἀπὸ τὸν ἰσοδίτη σύντροφό μας Τάσο Δαρβέρη στίς φυλακὲς τοῦ Κορυδαλλοῦ. Μετὰ τὴ γενικὴ ἀμνηστία τοῦ '73 τὴν πρόσφερε στήν ἐκδοτικὴ ὀμάδα τῆς «Διεθνοῦς Βιβλιοθήκης» μὲ μιά συγκεκριμένη ἀπαίτηση: Τὴ δημοσίευσή τῆς. Ἀμέσως μετὰ ἀρχίζει ἡ διαδικασία ἐκτυπώσεως στό τυπογραφεῖο τοῦ Λουκᾶ Γιουδάνη (Θεμιστοκλέους 80, Τηλ. 615.079). Δυστυχῶς ὁμως ἡ ἐκτύπωση τοῦ βιβλίου (ἂν καὶ εἶχε τελειώσει ἀπὸ τὴ λινοτυπία) δέν πραγματοποιήθηκε. Τίς πρῶτες ἡμέρες πού ἀκολούθησαν τὴν ἐξέγερση τοῦ Νοέμβρη (καὶ μετὰ τὴν ὀλοκληρωτικὴ καταστροφὴ καὶ λεηλασία τοῦ γραφείου μας ἀπὸ «ἄγνωστους» ἀσφαλίτες – καὶ στήν κατάσταση παρανομίας πού θρυσκόμασταν), ὁ τυπογράφος ἔκρινε σκόπιμο γιὰ νά μὴν ἐκτεθοῦμε περισσότερο, νά λιώσει τό μέταλλο τοῦ βιβλίου πρῶτοῦ τυπωθεῖ.

Ὅλα αὐτὰ ἦταν γνωστά στή λεπτομέρειά τους ἀπὸ τὸν καθένα καὶ περισσότερο γνωστό τό γεγονός ὅτι «ξανακτυπιέται». Ἡ ἐνδεχομένη λοιπὸν ἔκδοση τοῦ ἴδιου βιβλίου ἀπὸ ἀνθρώπους πού γνώριζαν τὰ παραπάνω, αὐτοὺς καὶ μονάχα αὐτοὺς ἀνεπανόρθωτα ἐκθέτει καὶ μὲ κανένα τρόπο δέν πρόκειται νά διαφοροποιήσει μιά εἰλημμένη ἀπόφασή μας πού ἔχει κατοχυρωθεῖ ἀμετάκλητα μὲ τὴν ἠθικὴ μας δέσμευση ἀπέναντι στοῦ σύντροφό μας Τάσο Δαρβέρη».

6 Νοεμβρίου '74, ΔΙΕΘΝΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Δέν ἔχουμε τὴν πρόθεση νά ἀποκρύψουμε μιά ἀκόμα πτυχή τῆς ὑπόθεσης, πού λίγοι τὴ γνωρίζουν καὶ λιγότεροι ἔχουν λόγο νά τὴν θυμούνται. Τὰ χειρόγραφα τῆς μετάφρασης, πού ὁ σύντροφός μας Τάσος Δαρβέρης μᾶς πρόσφερε συμβάλλοντας ἔτσι στίς ἐκδοτικὲς δραστηριότητες τῆς «Διεθνοῦς Βιβλιοθήκης», ὅπως καὶ ὅλες οἱ ἄλλες μεταφράσεις πού δέν εἶχαμε τὴν ὑλικὴ δυνατότητα νά ἐκδόσουμε ἀμέσως, περνοῦσαν ἀπὸ χέρι σέ χέρι ἀνάμεσα σέ συντρόφους – γιὰ νά διαβαστοῦν καὶ νά συζητηθοῦν – ἀλλά, ὄχι ἀποκλειστικά σ' αὐτοὺς, γιὰ νά καταλήξουν νά παραποιηθοῦν, νά πουληθοῦν καὶ στή συνέχεια νά ἐκδοθοῦν.

Ἡ ἀναδημοσίευση τοῦ παραπάνω κειμένου, δέν θά εἶχε ἔννοια ἂν ἡ βρώμικη αὐτὴ ἱστορία δέν εὔρισκε τὴ συνέχειά της ἔξι χρόνια ἀργότερα, ὅταν ἓνας ἔμπορος ἀναρχικῆς ἰδεολογίας ἐπανεξέδιδε τὴν πρώτη «παραποιημένη» ἔκδοση τῆ στιγμῆ μάλιστα, πού ἡ οἰκονομικὴ ἐξάντληση τῆς «Διεθνοῦς Βιβλιοθήκης», στήν περίοδο τῶν χρόνων '77-79, ὅταν αὐτὴ θρυσκόταν στό ἐπίκεντρο τῆς ἀστυνομικῆς καταστολῆς, τὴν κατέστησε οἰκονομικά ἀδύναμη γιὰ κάτι τέτοιο.

Καὶ χωρὶς δισταγμὸ, θά ἀδιαφοροῦσαμε γι' αὐτὸ τό γλοιῶδες μαλάκιο καὶ γιὰ τὴ βρώμικη αὐτὴ ὑπόθεση, ἂν δέν εἶχαμε σαφῆ ἐπίγνωση ὅτι αὐτὴ ἡ τελευταία ἐντάσσεται μέσα σέ ἓνα ὑπουλα ὀργανωμένο ἐγχεῖρημα μᾶς εὐκαιριακῆς συμμαχίας μονόγαμων καὶ ἠηφοφόρων. Ἄν χρειαστεῖ, θά ἀποδείξουμε σέ ὅσους ἐπιμένουν νά ἔχουν ἀδύναμη μνήμη, ὅτι ξέρουμε νά γινόμαστε σαφέστεροι.

